

LAUŽKAI

LITUVIAMS

ŠIAIME NUMERYJE:

Didysis tiltų statytojas

Išpažintis, psichoterapija

Nekrikštytoji krikščionė

Dorybė be portfelio

Nepopulariausia dorybė

1963

LIEPA-RUGP. / JULY-AUG. / XIV / NO. 7-8

TURINYS

DIDYSIS TILTŲ STATYTOJAS —	
J. Vaišnys, S. J.	218
DORYBĖ BE PORTFELIO —	
N. Jankutė-Užubalienė	220
NEPOPULIARIAUSIA DORYBĖ —	
B. Mažeikienė	222
IŠPAZINTIS, PSICHOTERAPIJA, PASITAISYMAS —	
K. Trimakas, S. J.	224
AMZINYBĖS MOZAIKA —	
J. Prunskis	229
NEKRİKŠTYTOJI KRIKŠCIONĖ —	
SIMONE WEIL — A. Grauslys	232
KUNIGAS KARO SŪKURY (XIII) —	
B. Krištanavičius, S. J.	243
NAUJOS KNYGOS —	
J. Vaišnys, S. J.	247
IŠ FILMŲ PASAULIO —	
K. Bučmys, O.F.M.	248
SKAITYTOJU LAIŠKAI	251

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jézuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas.

Redaktorius — **J u o z a s V a i š n y s, S. J.**

Redakcijos nariai:

Gediminas Kijauskas, S. J.

Kestutis Trimakas, S. J.

Administratorius — **Petras Kleinotas, S. J.**

Meninė priežiūra — **Algirdas Kurauškas**

Fotografija — **Algimantas Kezys, S. J.**

Spaustuvė — **Immaculata Press, Putnam, Connecticut.**

Redakcijos ir Administracijos adresas:
2345 W. 56th Street, Chicago 36, Illinois.
Tel. REpublic 7-8400.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., Yearly subscription \$3.00, single copy 30¢. Entered as second class matter and 2nd class postage paid at the Post Office, Chicago, Ill. and additional office of mailing in Thompson, Connecticut.

1962 LIEPA - RUGP.

(JULY - AUG.)

VOL. XIV, NO. 7-8

LAISKAI LIETUVIAMS

RELIGINĖS IR TAUTINĖS KULTŪROS ŽURNALAS

VOS TIK PASIJUTOME, KAD ESAME ATSKIRTI NUO LIETUVOS,
SAVO GYVENIMO IR VEIKLOS PROGRAMON ĮRAŠĒME ŠŪKI:

“IŠLAIKYKIME LIETUVYBĘ!”

BET JAU BŪTŲ LAIKAS SUPRASTI, KAD ŠI ŠŪKI TURIME KEISTI.

JEI MES STENGSIMĖS LIETUVYBĘ TIK IŠLAIKYTI,
TAI TIKRIAUSIAI JĄ PRARASIME.

LAIKAMS KEIČIANTIS IR PASAULIUŽ ENGIANT PIRMYN,
MŪSŲ PRIEŠ DVIDEŠIMT METU IŠSINEŠTA IR TIK IŠLAIKYTA,
BET NEPATOBULINTA LIETUVYBĘ BŪTU ANACHRONIZMAS.

IR VIEŠPATS PEIKĖ TĄ JAUNIKAITĮ,
KURS ĮKASES Į ŽEMĘ SAUGOJO GAUTĄ TALENTĄ —
JIS TURĖJO JĮ JALEISTI APYVARTON IR UŽSIDIRBTI NUOŠIMČIU.

TAD IR MES, GYVENDAMI SVETIMU KULTŪRУ KRAŠTUOSE,
TURIME LABAI GRAŽIŲ PROGŲ PATOBULINTI SAVO LIETUVYBĘ,
ĮSIGYDAMI NAUJŲ DVASINIŲ VERTYBIŲ IŠ KITŲ KULTŪRŲ.

TAD ATVERKIME AKIS APLINKAI, ĮSIRAŠYDAMI NAUJĄ VEIKLOS ŠŪKI:
“UGDYKIME IR TOBULINKIME LIETUVYBĘ!”

Š VISU popiežiams teikiamų titulų, tur būt, Jonui XXIII geriausiai tinka Pontifex Maximus — Didysis Tiltų Statytojas. Iš tikrujų, visus penkerius savo popiežiavimo metus jis pašventė dvasinių tiltų statymui tarp vieno ir kito žmogaus, tarp vienos ir kitos žmonių grupės, tarp žmogaus ir Dievo. Kai prieš penkerius metus pasauliu buvo paskelbta, kad po aristokratiškojo P i j a u s XII į Šv. Petro sostą žengia iš kuklios Bergamo provincijos kilęs ir iki šiol maža kam težinomas kardinolas Roncalli, kai kurie gal skeptiškai išsitarė: "Kas gero gali būti iš Bergamo?" Buvo manoma, kad tai bus tik "pereinamasis" popiežius. Juk jau toks senukas — jis ilgai negyvens ir daug ko nenuveiks, bet tuo tarpu kardinolai galės geriau apsigalvoti ir išrinkti tinkamesnį Bažnyčios valdytoją. Bet čia dar kartą ivyko stebuklas ir pasirodė, kad Šv. Dvasia savo malone dvelkia, kaip nori ir kur nori — Spiritus, ubi vult, spirat.

Mirus Jonui XXIII, nuliūdo visas pasaulis. Ne tik katalikų, bet ir kitų tikybų bažnyčiose skambėjo gedulo varpai. Ne tik iš Katalikų Bažnyčios kilo dangun žmonių maldos, bet jas ten siuntė ir protestantai, ir stačiatikiai, ir žydai, ir visi kiti, kurie tiki maldos galia. Užuoautos telegramos plaukė net iš tų kraštų, kurie nenori pripažinti nei Kristaus, nei Dievo, nei bet kokios religijos. Per tuos nepilnus penkerius

metus šis kuklus senukas laimėjo viso pasaulio žmonių simpatijas. I klausimą, kokia gi pagaliau galėtų būti tokio nuostabaus pasisekimo paslaptis, atsakymas paprastas — žmonių meilė. Jis mylėjo žmones, mylėjo kiekvieną atskirą žmogų, tad ir visa žmonija ji pamilo.

Bet, tur būt, pasaulio istorijoje nėra buvusio tokio žmogaus, kuris turėtų aiškius principus ir neturėtų prieš.

Tad ir Jono XXIII veikla ne visiems patiko. Nepatiko net kai kuriems jo artimiems bendradarbiams. Dėl ko jis laužo šimtmečiais nusistovėjusias Vatikano tradicijas? Kuri am tikslui šaukiamas naujas Bažnyčios susirinkimas, siekiant įvairių reformų, lyg Bažnyčia eitų blogiu keliu? Dėl ko jis audiencijose priima tokius asmenis, kurie nėra draugiški Bažnyčiai ar net pavojingi visai žmonijai?

Sie kritikos ir pasipiktinimo garsai yra ne kas kita, kaip prieš du tūkstančius metų Rašto žinovų ir farizieju ištartų žodžių aidas. Jie dažnai piktinavosi, kad Kristus laužė Senojo Testamento tradicijas, kad Jis skelbė naujas idėjas, kad valgė drauge su muitininkais, kad nesvedė akmens į nusidėjelius, bet su visais bendaravo, su visais kalbėjo, visus stengėsi pagydyti iš jų dvasios ir kūno ligų.

Gyvenimas yra nuolatinė kūryba, tad, jeigu nenorima atsilikti nuo gyvenimo ir pažangos, yra būtina kurti naujas tradicijas, jomis pakeičiant

DIDYSIS TILTŲ STATYTOJAS

JUOZAS VAIŠNYS, S. J.

reikšmės nustojusias senąsias. Tradicija yra gera ir laikytina, kol ji nestabdo pažangos, bet kai ji tampa naujų polėkių stabdžiu, turi būti pakeista.

Po XVI amžiaus reformacijos kovą Bažnyčia buvo perėjusi defenzyvon, uždariusi savo duris ir langus, kad iš apaštalu paveldėtą tikėjimą apsaugotų nuo naujų audrų. Gal tai buvo naudinga ir net būtina, prisimenant to meto sąlygas ir pavoju. Tokiu būdu buvo išsaugota tikėjimo esmė nuo pavojinigų kandžių, bet, per ilgai esant uždarytiems langams, kai kurie antraeliai krikščioniškojo gyvenimo pasireiškmai pradėjo atsiduoti naftalinu. Tad atėjo laikas atidaryti duris ir langus, išleisti šviežio oro ir laisviau atsikvępti, juo labiau, kad dabar krikščionija jautėsi sustiprėjusi, tikėjimo tiesos nusistovėjusios ir paaikėjusios, jau nebuvo tokio pavojaus susitikti su kitais, bijantis užsikrėsti ar pasimesti klysteliuose.

Tad ir buvo sušauktas II Vatikano susirinkimas, ryžtantis atidaryti Bažnyčios langus ir duris ne tik tam, kad jeitų naujo oro ir naujos šviesos, bet ir norint parodyti jos vidujinį grožį stovintiems šalia, kad galėtų ją geriau pažinti ir į ją jeiti. Jonas XXIII gerai suprato, jog, norint ivykdyti Kristaus norą, kad taptų viena avidė ir vienas ganytojas, būtinai reikia griauti skriancių barjerus, užlyginti prarajas ir statyti tiltus. Čia jis parodė tiek ryžto ir drąsos, kad susilaukė užtarnautų ovacijų iš viso vienybės bei taikos ištroškusio pasaulio. Atrodo, kad ir jo išpėiniams bei kitiems bendradarbiams jau nebūtų patogu pasukti kitu keliu, nes tai būtų traukimasis iš Jono XXIII pradėtos naujos bažnytinės eros.

Trokšdamas taikos ir vienybės, jis ne tik atidarė Bažnyčios langus bei

duris, bet visiems plačiai atvėrė ir savo tėvišką širdį, nė vieno nesmerkdamas, neatstumdamas, bet stengdamasis visus patraukti prie dieviškosios tiesos.

Nesiimame čia teisinti ir ginti buvusiojo popiežiaus kiekvieno politinio žingsnio. Gero tikslo siekdamas, gal kartais jis pasirinko ir ne visai gerą priemonę. Tai galėjo būti apsirikimas, klaida, bet juk nė vienas popiežius niekad nepretendavo į politinį neklaidingumą. Tačiau neprisidedame prie tų popiežiaus smerkėjų, kurie jaudinasi, kad jis priėmė komunistų atstovą, arba stebisi, kad jis audiencijose kalbėjos su protestantų ir kitų tikybų aukštaisiais dvasiškais. Tokiu nepasitenkinimo keliu eidami toliau, galime prieiti ir prie to, kad jis, vadinas garbingu Šventojo Tėvo vardu, neturėtų kalbėti nė su vienu žmogumi, nes kiekvienas yra daugiau ar mažiau nudidėjęs, kiekvienam galima primesti kokį nors moralinį nusikaltimą.

Toki popiežiaus šventumo saugotojai turėtų ir patys save saugoti nuo "susitepimo", bėgdami nuo kiekvieno žmogaus, nes vienas yra komunistas, kitas fašistas, kitas masonas, ateistas, gyvenęs neteisėtoje moterystėje, nemoralus ir t.t. Toks "susitepimo" besisaugojas asmuo, toks charakteringas dvidešimtojo amžiaus fariziejus turėtų bėgti iš visuomenės, bėgti iš gyvenimo, keliais užraktais užsidaryti savo kambaryje ir ten bendrauti tik su vienu asmeniu — su pačiu savim, nes tik tą vieną asmenį jis laiko tobulu ir šventu. Bet iš tikrujų tai yra didžiausia pasaulio pabaisa, garbinanti tik pačią save ir smerkianti kiekvieną kitą žmogų ir visą žmoniją! Tai yra visų pasaulio karų, nesantaikų ir nelaimių priežastis!

Popiežius nesielgia ir negali elgtis taip, kaip vaikas, kuris, susipykės su

savo draugu, nervingai sušunka: "Daugiau su tavim nežaisiu!" Jis nesielgja taip, kaip du šeimos nariai, kurie, dėl ko nors susiginčiję, paskelbia vienas kitam "tylos streiką" ir savaitėmis, o gal ir mėnesiais vienas kito neužkalbi na, nors gyvena tame pačiame kambaryje.

Dvasiniams nykštukams gal ir pavojinga pasirodyti gatvėje, nes gali būti kitų suminti. Gležna odole pri-dengtiems tvariniams gal yra pavojinga išlisti iš olos, nes gali būti tuoj sutrinti. Bet dvasiniai subrendęs asmuo turėtų turėti tam tikrą imunitetą prieš šio pasaulio pavojus ir bacilas. Jis turi eiti į pasaulį ir gydyti jį nuo plintan-

čių ligų. Jeigu nuolat vis kartojaama, kad gyvenimas yra kova, tai reikia taip pat neužmiršti, kad nėra buvusios tokios kariuomenės, kuri laimėtų kovą, tūnodama apkasuose. Jeigu nori kovoti ir kovą laimeti, turi iš apkasų išlisti ir susitikti su priešu veidas į veidą. Baimė susitikti su priešu, užsidarymas slėptuvėje yra silpnumo ir menkaver-tiškumo ženklas.

Tad visai teisingai šiandien pasau-lis lenkia galvą Jonui XXIII, kad jis buvo ne barjerų, o tiltų statytojas. Tais tiltais mes nueisime vieni pas kitus, pa-sieksime vieningą tiesą ir pagaliau įvykdysime Kristaus paliktaį vienybės ir meilės testamentą.

DORYBĖ BE PORTFELIO

NIJOLĖ JANKUTĖ - UŽUBALIENĖ

("L. L." konkurse IV premija laimėjės straipsnis)

RIVAČIUOSE ar vie-suose lietuvių susibūri-muose dažnai tenka gir-dėti toki pokalbiai:

— Tokioj aplinkoj tau sunku išauk-lėti religingą vaiką.

— A, užaugs ir be to...

— Kas jis per vienas?

— Toks, žinai, šventakupris. Jau nepraleis mišių... Pasninkus laiko...

— Mano dukrelė, nors dar nepa-skaito, bet labai mėgsta vartyt malda-knygę.

— Tai jau bus davatka!

Tokios kalbos, nors atrodo nereikš-mingos, bet skambtelia disonansu mū-sų tradiciniame įsitikinime, kad lietu-vis religingas ir religingumą laiko do-

rybe. Kad jis buvo religingas pagonis, galima greičiau tikėti, negu tai, kad yra religingas krikščionis.

Kunigaikščių laikais pagonybė bu-vo gyvenimo būdas. Ji persunkė žmo-gaus dvasinių ir fizinių pasaulių, pasidare, kaip kasdieninė duona, savaime su-prantama būtinybė. Krikščionybė yra visa tai ir dar daugiau — amžinojo gyvenimo kartu su pačiu Kūrėju paža-das, tačiau ir po šimtmečių dauguma mūsų krikščionišką religingumą laiko, jei ne tradicine poza, tai ypatingai vengtinu silpnybės bei veidmainystės reiškiniu.

Dėl šito metų metais besitęsančio ir mūsų dvasinių augimą stabilizuojančio nesusipratimo galime kaltinti istoriją,

bet, tiksliau, patys save Žinoma, iš to
rines priežastys, kaičių pavėluota krikš-
čionybė Lietuvoje ir visi atstumiantys
jos platinimo būdai, svetimtaučiai ku-
nigai, paviršutiniškas žmonių supažin-
dinimas su Kristaus mokslo tiesomis
ir vėliau nihilistiški caro Rusijos uni-
versitetai, kuriuos lanke atskuriančios
Lietuvos inteligenčiai, turėjo didelę
įtaką tautos religinio charakterio for-
mavimui.

Ir tas charakteris išsivystė gana pri-
mityvus. Nestebetina, kad kaimo mo-
ciute vaizdavosi Dievą su ilga barzda
ir, "rože" užkalbedama, maišė krikš-
čioniskas maldas su pagoniškais bū-
tais. Bet jos tikėjimas buvo nuosirdus.
Tačiau, kai dabarties sviesuoolis tikin-
tysis religinę praktiką laiko "kunigu
išmislu", o Dievą ne labai gudriu Ka-
lėdu Seniū, religiniai jis tik vegetuo-
ja, ir dar akmens amžiuje.

Tokių paleolito palikuonių lietuvių
tarpe visada buvo nemažai. Išeivija
gal dar labiau jais pasižymi, nes nebe-
turint savo krašto moralinės atramos,
susigrūdusiems į didmiesčius, kurių
gyvenimo būdas pripažista tiktais žino-
jimą, ir veikiamiems laicistinių pažiū-
ry, reikia tvирto religinio pagrindo ir
bekompromisinio išitikinimo išlikti
tikinčiu.

Lietuviškoj visuomenėj pasižvalgius,
akin krenta dar vieną neigiamybę, ku-
ri irgi pastoja kelių religingumui. Tai
"davatkizmas". Ne veltui sakoma, kad
lietuvių turi tik vieną piltą keiksmia-
žodį, būtent "davatka". Šio žodžio
reputacija tikrai garsi. Jis, nelaimei,
jau pasidare religingumo sinonimu...
Idomu, ar yra dar kita krikščioniška
tauta, kuri tą dorybę taip neatskiria-
mai sulyde su veidmainyste, apkalbi-
nejimui, nenuosirdumu?

Arčiau apšaukti "davatka" pas mus
madingą. Tą vardą gauna ne tik leks-

tė tikėjimo hipokritas, bet ir iš tikru-
ju religingas asmuo. (Mes nenorim jo
nuosirdumu tiketi!) Pirmojo dvasiene
"ubagystė" mūsų piktina, antrojo dva-
sinis turtas sukelia pavydą Papiktini-
ma nevisad galime krikščioniškai per-
gyventi, atleisdami ir užmiršdamu.
Dažniau ji puoselejame, kiekvienā
proga stengdamies parodyti, kaip "ne-
pagydomai" esame davatkominis (t. y.
religingumu) nusivylę... Tuo tarpu
pavydas ruošia gerą dirvą mūsų asme-
niniams ir visuomeniniams nesklandu-
mams ugdyti.

Kad religinguo dorybę lietuviuo-
se taip pasimetė be visų išorinių ir vi-
duinių priežascių, kaltas mūsų nesi-
domėjimas pačia religija. Visi giriame
savo žiniomis vienokioj ar kitokioj
srity ir vis norime daugiau susižinoti,
deja, tik ne apie religiją. Net ir tada,
kai iškyla abejones bei klausimai, mes
vengiame ieškot i juos atsakymo. Pa-
galiau, kurgi ji berasti, jei tučtuojau
sukritikuojam katalikišką spaudą, ka-
talikiška literatūra bodimės, nes jos
nepazistam, sv. Rasta perleidžiam
"biblistams", o susipažint (nors trum-
pai) su dogmatika ar Bažnyčios isto-
rija, gink Dieve, saugomės. Juk tai
kunigu reikalas! Bet kai tik popiežius
praveda koki mažą pakeltimą religinėj
praktikoj, tada mes šaukiam dideliu
balsu, kad tikėjimas keičiamas pagal
Remos užgaidas. Nors neskiriame, kur
tradicija, kur dogiña, ir visai nesigili-
ham, kodel tokie ar kitokie pakeitimai
daromi, tačiau ignorancija netrukdo
bartzis ir rugoti.

Tas pats abejingumas leidžia mums
galvoti, kad pirmos Komunijos priejės
ir mintinai poterius išmokęs vaikas
jau yra atbaigtas krikščionis. O kad
jis savo brendimo metalis, gyvendamas
materialistinej aplinkoj, bus išstatytas
gausiemis dvasiemiams pavojaus, kurių

pats didžiausias — tikėjimo praradimas, tuo mažai tesirūpinam. Apie šitų pavoju egzistavimą jaunuolis nedaug žino, užtat ir nėra pasiruošęs juos sustikt atviromis akimis.

Religinė praktika jam dažniausiai nuobodi pareiga, nes mišių svarba ir sakramentų reikšmė — nesuprantamos. Jo malda — poteriai iš maldaknygės arba skubotas pagalbos reikalavimas. Toks jaunuolis net neįsivaizduoja, kad trys nuoširdūs žodžiai "Dieve, padék man!" arba "Tebūna Tavo valia" yra malda, nešanti daug dvasinių dovanų. Jei jis visa to nežino, blogiau, tuo netiki, esame patys kalti, pavyzdžiu neparodę, kad religija yra gyvenimas — dosnus, kantrus ir kūrybingas — o ne aklas iprotis ar bereikšmis gestas.

Katekizmo iškalimas mintinai ir sekmaciencias mišių klausymas be su-

pratimo, kas jose įvyksta, yra menki ginklai kovoje už geresnį žmogų. Tačiau jeigu mūsų pokalbiai religinėmis temomis susideda tik iš anekdotų apie dvasiškiją, nepiktų ir piktesnių "pletkelių" religingų asmenų sąskaiton, dvasinio luomo netobulumų bei nuodėmių karštligiško skaičiavimo ir savo "drungno" tikėjimo pateisinimo "ispūdingomis" priežastimis, negalime laukt iš vaikų respekto ir nuoširdumo religijai.

Kol lietuvis nesupras būtino reikalo rimtai pasvarstyti ir šiek tiek giliau panagrinėti rūpimuosius klausimus tikėjimo srity, kol jis neįsiamonins, kad religija yra gyvas žmogaus ryšys su Dievu, tol ir religingumas pasiliks mūsuose išvietintas, klaidingai suprastas, nevertinamas, žodžiu, dorybė be portfelio.

NEPOPULIARIAUSIA DORYBĖ

B. MAŽEIKIENĖ

IEVAS davė sveikatą, davė ir ligas. Dievas davė meilę, drąsą, tikėjimą — Jis taip pat davė mums baimės, abejonės, pykčio ir kitus jausmus. Kaip skausmas reikalingas tam, kad perspėtų mus apie ligos pavoju, taip baimė reikalinga, kad saugotų mus nuo nuodėmės, kad perspėtų apie fizinį ar moralinį mums gresiantį pavoją. Kaip meilė reikalinga, kad mus pakeltų ir nuskaidrintų, taip teisus pyktis reikalingas ten, kur matome neteisybę. Štie visi komplikuočiausi jausmai, įdiegti į mūsų sielą paties

Dievo, yra visi reikalingi. Kuris jų kilnus ir kuris nekilnus, apsprendžia žmogaus elgesys ir aplinkybės.

Dievas davė žmogui laisvę ir protą savo jausmus savarankiškai ugdyti ir naudoti. Žmogus gali galvoti, kad jis yra labai doras, jis gali viešai su įkarščiu kovoti prieš kitų nedorybes ir nemoralybes, bet giliai pasamonėj jis pats gali trokšti gašlių orgijų. Žmogus gali galvoti, kad jis yra mandagus ir geras, bet iš tikrujų jis gali būti tik pataikūnas ir apsimetėlis. Žmogus gali galvoti, kad jis yra labai taktiškas ir niekados neįžeidžia kito žmogaus

jausmų, bet savo dvasia jis gali būti bailsys, kuris niekad nedrįsta pasakyti tiesaus ir atviro žodžio.

*Pamatyti ir suprasti savo paties pri
gimtį ir turėti drąsos vertinti save pa
ti ir kitą pagal tai, kiek jis panašus į
Kristaus žmogiškaji paveikslą, o ne i
mūsų civilizacijos sukurtą žmogaus
prototipą — yra pati didžiausia do
rybė.*

Deja, ji ir pati nepopuliariausia, ir sunkiausiai įgyvendinama dorybė. Jau mažas penkerių metų vaikas, patekęs į vaikų darželį, įstatomas į griežtus asmenybės ugdymo rėmus. O šių laikų asmenybės idealas yra: būk toks, kaip visi, šypsokis, būk populiarus, nuo mažens garbink ir puoselék banko knygutę, nes tai tavo laimės ir sau-gumo simbolis, ir stenkis turėti iš gyvenimo kuo daugiausia malonumo.

Ir vargas tam, kuris nori būti tuo, kuo jis yra, o ne prototipu, kurį nulipdė psichologai, sociologai, reklamų kūrėjai, biznierių ir kiti.

Šių dienų moderniškas žmogus iš paviršiaus yra dorybių dorybė. Jis mandagus, jis beveik niekad viešai ne-parodo pykčio, jis lanko bažnyčias, jis nieko nekritikuoja, jis aprūpina savo žmoną moderniškiausiais namų ruošos įrankiais ir savo vaikus mecha-niškais žaislais. Jis yra pacifistas, moralistas, filantropistas. Jis taip pat di-žiausias hipokritas, koks iki šiol gy-veno žemėj.

Taip, žmonės lanko bažnyčias dabar gausiau negu anksčiau, bet ar jų tikė-jimas yra gilesnis? Daugumai bažny-čia yra socialinė pareiga ir pramoga. Bažnyčios išvaizda, jos modernišku-mas, parapijiečių visuomeninė padėtis ir turtas apsprrendžia parapijos sekmin-gumą.

Šių laikų žmogus — filantropas. Jis aukoja dideles sumas ten, kur jo pavar-

dė išrašoma stambiomis raidėmis. Juo žmogus turi daugiau pinigų, juo daugiau jis aukoja labdariniems baliams, muziejams, mokslo įstaigoms ir ki-tiemis tikslams. Tik jis niekad neduoda elgetai.

Viena amerikietiška komedija vaizduoja milijonierių, kuris visą laiką ir pastangas eikvoja tam, kad išleistų pi-nigus. Jis ir gėles iš Europos lektuvu atsigabena, ir pietų pavalgyti skren-dą į Paryžių, ir stato muziejus, bet pi-nigai dirba pinigus, ir jis niekaip ne-suspėja jų išleisti. Bet kai vargšas žmo-gelis nori jam parduoti už dešimt cen-tų bātų raištelius, jis ne tik neperka, bet ir savo draugą pamoko: "Niekad nieko nepirk iš tokiai. Paskui tave tik apspis i jį panašūs, ir tu tik savo bran-gų laiką sugaiši, kaišiodamas tai čia, tai ten po dešimt centų ar po dolerį. Aš neturiu tiek laiko, kad galēčiau sa-ve gaišinti, leisdamas paskirus dole-rius. Aš turiu visą laiką planuoti to-kias išlaidas, kad tuose mano milijo-nuose paliktu bent šiokia tokia žymė."

Panašias "komedijas" galima matyti prieš kiekvienas Kalėdas, kai gerašir-diškai nusiteikę žmonės neša glėbius dovanų tokiems pat geraširdžiams, o bekojis, sušalęs žmogelis nė vienam iš tos tūkstantinės procesijos negali įsiū-lyti adatų pakelio.

Moderniškas žmogus yra mandačus. Jis šypsosi ir linguoja galva, kai kitas meluoja. Jis pats meluoja, kad kito ne-jieistų, pasakydamas teisybę. Modernus žmogus nori bet kuria kaina būti populiarus, nors už tai jam reikytų par-duot ir savo sąžinę ir įsitikinimus.

Kristus mylejo žmones, su jais links-minosi, juos užjautė, dėl jų aukojos, bet Jis mandagiai nesišypsojo farizie-jams. Jis paėmė botagą ir išvijo iš baž-nyčios pirklius. Jis degė teisiu pykčiu ir grasino amžina bausme visiems ap-

KESTUTIS TRIMAKAS. *ISPĀZINTIS, PSICHOTERAPIJA, PASITĀISYMAS*

Triamais mokslo ir religijos konfliktas buvo paliestes ir psichologijos-religijos skryniukus. Ir vienur ir kituri nesutikimo priežastis buvo ta pati — nežinojamas savo sričių ribu teigiamas arba neligiamas drugui negu pats mokslo simbolis. Jis skelbė teisybę, nors dažnai buvo daugumui buvo labai nėmalo. Iš tikrųjų, jis buvo tokis nepopularus, kad net buvo atliktyžiuotás. Bet jis apvertė pasaulio sažinę teisybę. Savo žmogiškają prigimtumą jis buvo tikras žmogus. Ta prigimtumis mėsėsame. Ji panašūs į kiekvienu klausimą, mes galime i savo sielą jei savo sazinėjimai įtakymai. Dažnai susiai mes į jį ir randame, bet nedrystame jūnivadovautis, nes cīviliuotas, moderniškas žmogus. Dievo okurinių žmogų pagerinėti. Jis visiškai tuo "blaugus" įjausmėsi taip užgniaužė aš nuslėpę īrgerus taip pritikė savo patogumui, kad žmogus dabar rodost kaip

įrodo darba religija liudija. Dar ir dabar kai kur kivirčo dvasia galutinai nėra išblėsus. Tačiau yra ir tiltų statytoju. Štai Viktor Frankl sažinės psichologijoje randa Dievo buvimo patvirtinima. Karl Stein — krikščioniybės tiesoms bazė modernioje psichologijoje vyskupas Fulton Sheen — krikščioniškai moralei iliustracijas ir pamokas psichologijos dėsniuose.

Vienas tokio tiltų statytoju yra žydų kilmės nekatalikas Joshua Liebmam, kurio knyga *Peace of Mind* buvo labai populiarė Amerikoje po antrojo pasaulinio karo. Vieni kritikai ją gerai vertino, kiti rado joje trūkumų; vienas ją net pavadino absurdška, nes jos autorius Freudui laikiusi religiją "žmonijos visuotine neuroze" davė "naujo pranciško" vardą.

Tiesa, toje knygoje yra gerų minčių, bet neviskas tikslui. Šio straipsnio remiantis tiktais vieną ir tai, joje tik prabėgom paliestę klausimus, būtent, katalikiškają išpažintį Liebmansas patrodo mūsų išpažinties praktikos trūkumus. Šiame straipsnyje, trumpai pasvarstysime, kuo palyginimą išpažinties išvynard ožnai eilėje obore māsičės produkcijos labai korekiškai imrafinuotas robotas. Tas robotas nė paviršiaus, nė atrodė tokis simpatingas, kad mes netaikę užmirštį, kad jis nėturi sielos, arbā tarsi siela ir visi jo dozijų jausmai, kai per meilėjį kilnumą, mandagumas, dosnumas įimkių, yra tokié lekštinių mechanizuoti, kad tie niebeduoda ižmonijai nei išėjimai kankinių medelių šventujų nei pranašų, nei pagaliaus paprastu, bet individualių žmonių žinėbom soj, absensie soj, vaidžia. Būtų laikas nakti reipti, akis įtikrajti visų dorybių šaltinių, savo pačių sielą, kur Dievas sudėjo neišsemiamus turštus, o Jorūnui — Kristus parodė, kaip jais naudotis.

ties su psichoterapeutiniu gydymu, 2) jo netikslius tvirtinimus, 3) kai kuriuos jo teigimus, kuriuos, savaip interpretavę, pritaikysime išpažinties praktikai.

Išpažintis ir psichoterapija

Liebmanas taip atsiliepia apie išpažintį: "Sąžinės sąskaitoje Katalikų Bažnyčia turi naudingą priemonę — sąlygą išpažintį gerai atlikti. Prieš žengdamas į klausyklą, katalikas egzaminuoja savo sielos stovį ir sudaro padarytų nuodėmių ir apsileidimų sąrašą. Taip jis gali sužinoti apie savo moralinę padėtį" (p. 9).

"Savo pačia esme išpažintis sustiprina vidinį kaltės jausmą. Nusidėjėlis ateina pas dvasiškį, kaip vaikas pas tėvą, ieškodamas atleidimo ir laukdamas bausmės. Iš patyrimo jis žino, kokias atgailos monetas jis turi sumokėti už įvairių rūsių nuodėmes. Tačiau... mažai patiriama augimo" (p. 30).

"Nors religinė išpažintis nuima nuo sąžinės daug naštų, vis dėlto jos procesas paprastai yra perdaug paviršutiniškas... Religinės išpažinties tikslas yra daugiau atsiteisimas negu augimas; tuo tarpu psichoterapija nereikalauja, kad tu gailėtumeis už nuodėmes, bet kad iš jų išaugtum" (p. 30).

Liebmanas duoda tokį pavyzdį. Vedes vyras išpažista svetimoteriacimą. "Dvasiškis perspėja jį, kad svetimoteriacimas yra biauri nuodėmė Dievo ir žmonių akivaizdoje, ir ragina to nedaryti. Penitentas pažada... Tačiau po aštrios kovos vėl nupuola... Tas patarimas nepadėjo, nes... nenušvietė šio vyro skaudžios būklės priežasčių. Jis tik buvo raginamas pavartoti daugiau 'valios jėgos' ir 'vengti' amos moters" (p. 31).

Tas pats vyras nueina pas psichiatrą, kuriam laisvai "išpasakojęs savo

pyktį, prieštaravimus, aistras, geidilius ir pavydą", pradeda juos matyti kitoje šviesoje. Analizės pagalba suranda neurozés priežastis vaikystėje, apsisprendžia nebesvetimoteriacuti ir ištesi, vidinai tapęs atsparesnis.

Tai perskaičius, peršasi tokia išvada: pasitaisymui psichoterapija yra geresnė priemonė už išpažintį. Ir štai kodėl: išpažintis yra paviršutiniška, neina į gelmę, neieško blogybių priežasčių; jos tikslas yra atsiteisimas, jos priemonė — savęs apkaltinimas, o pa-sekmė — puoselejimas gniuždančio kaltės jausmo. Tuo tarpu psichoterapija ieško blogybių priežasčių; jos tikslas yra išaugimas iš nuo vaikystės pasąmonėje išsilikusių, užslopintų ir iškrypusių polėkių; jos priemonės — tuju polėkių atradimas ir iškėlimas į paviršių; rezultatas — išaugimas be jokio kaltės jausmo.

Kritika: kas netikslu ir kas naudinga

Ką i tai galėtume atsakyti? Atrodo, kad Liebmanas yra per daug optimistiškas psichoterapijos atžvilgiu. Norėdamas gerą išpūdį padaryti, jis parrenka psichoterapijai palankų pavyzdį: neurotiką pagydo ne išpažintimi, bet psichoterapija. Tačiau išpažintis niekada ir nebuvo priemonė neurotikams gydyti nuo jų iškrypimų. Paties Liebmano galutinė išvada išduoda jį per toli nuėjus. Kaip jis pats sako, jis nesiūlo "nuolatos bėginėti pas psichologą prašyti pagalbos. Sąžinės vai-duokliai dažnai gali būti išsklaidyti stiprinančio pokalbio su draugu, broliu arba bičiuliui. Mes atrandame, kad ir kitas žmogus taip pat yra kartais apimtas piktų minčių ir sensualinių nuotaikų; šitas pamašių pergyvenimų atradimas veda į bendrą išsilaisvinimą" (p. 37).

Vis dėlto nereikia taip blogai autorij suprasti, tarsi jis, išpažintį nuvertinės dėl to, kad neurotikui nepagelbėjo, vietoj jos siūlytų draugo petį pagundų apipultajam pasiguosti. Mums nereikia su viskuo sutikti, ką jis sako, bet jis *kai ką* teisingai pastebi: būtent, kad mūsų išpažinties praktika dažnai yra paviršutiniška.

Toliau, trumpai palietę Liebmano klaidingus tvirtinimus, stengsimės pašinaudoti vienu kitu jo teigimu mūsų išpažinties praktikai pataisyti.

Pirmicuria, autorius, nebūdamas katalikas, nežino, kad pagrindinis išpažinties tikslas nėra atsiteisimas už kaltes, bet nuodėmių atleidimas, o svarbiausias veikėjas — ne atsiprašantis žmogus, bet atleidžiąs Dievas. Nežvelgdamas tikėjimo okimis, jis mato tik išpažinties išorinę formą, kurioje jis mato trūkumą.

Antra, autorius nelaimingu būdu nedaro aiškesnio skirtumo tarp sveikujų ir neurotikų. Neurotikai gali būti daugiau ar mažiau verčiami pasqmmoninių polinkių; sveikieji gi laisvai apsi-sprendžia, nors gali ir turėti pasqmmoninių motyvų, kurių įtakoje, ne prie-vartoję, elgiasi. Psichanalitinis gydymo būdas, kuriuo iškeliami į paviršių ir padaromi nežalingais nesqmmoningi prievaraujančios motyvai, tinka ne-sveikiems gydyti, bet ne pataisyti sveikiems, laisva valia nusidėjusiems.

Trečia, Liebmanas klysta, pasisavindamas kai kurių psichologų nepagrįstą nuomonę, kad bet koks kaltės jausmas yra nesveikas ir gnuždantis. Iš tikro, kaltės jausmas, kai jis neliekia egocentriškas savęs kamkinimas, bet iš meilės tampa gaiščiu, yra vienas pazityviusiu ir kūrybingiausiu asmens faktorių. Išpažintis tokį gaištę puoselėja.

Nežiūrint tų klaidų, Liebmanas teisingai pastebi, kad dažnai mūsų išpažinties praktika yra perdaug paviršutiniška, kad, išpažintį atlikdami nerūpestingai, neieškome gilesnių savo prasikaltimų priežasčių. Bet tai yra mūsų, ne atgailos sakramento, kaltė. Išpažinties esmei kaip tik priklauso kruopštus savo sąžinės patikrinimas ir rimtas noras pasitaisyti. Todėl, ne pačią išpažintį atmesdami, bet savo išpažinties praktiką kritikudami, randame šias Liebmano idėjas išpažinčiai artimas bei naudingas.

Pirmaoji idėja — surasti gilesnius nusikaltimų motyvus bei priežastis. Antroji — iš nusikaltimų išsaugti. Trečioji — ne tiek vengti blogio ar slopinti polinkius, bet daryti gera, polinkius gera kryptim lenktant. Visos šios mintys — rūpestingas savęs pažinimas, tobulėjimas bei pozityvios pastangos — yra pačiai krikščionybei artimos.

Gilesnis savęs pažinimas

Vienkartiniai veiksmai gali būti praeinantys reiškiniai, bet pasikartojimas rodo, kad tie veiksmai yra tapę mūsų dalimi. Jais blogis mumyse įsikūnija. Todėl yra ypatingai svarbu suprasti pakartojamų blogų veiksmų priežastis. Jomis blogis į mus atveria sau duris.

I klausimą, kodėl pakartotinai taip blogai darėme, randame tris atsakymus: pirmą — bendrą, antrą — veiksmui specifišką, trečią — įpročiui specifišką. Bendrai atsakome, kad ligi šiol per mažai buvome rūpestingi to įpročio išvengti arba iš jo pasitaisyti. Jei būtume rūpestingesni, gal to dabar jau nebedarytume. O pakankamai ne-sirūpinome, dėl to, kad sielojomės visa eile kitų dalykų — pragyvenimu, pas-linksminimu ir t.t.

Tuo atsakymu mes tesužinome, kodėl mes bendrai nepasitaisėme. Bet

kodėl mes ši atskirą veiksmą padarėme? Todėl, kad šiai progai ar anai provokacijai pasitaikius, nesusivaldėme ir apsisprendėme taip daryti.

Paviršutiniškai galvodami, dažniciai pasitenkiname šiais dvieim atsakymais: bendruoju ir veiksmui specifišku. Jie yra svarbūs, bet jų neužtenka. Pats svarbiausias klausimas yra, kokio motyvo įtakoje mes taip nusikalstame. Atsakymas priklausys nuo įpročio rūšies. Lengvai užpykstame ar užsispiriame, nes gal jau nuo mažens iš savivalės pripratome būti diktatoriai. Apkalbame gal dėl to, kad, prieš kitus pasirodydami ši tą žingą, ko kiti nežino, tuo norime atsverti savo vaišką nereikšmingumo jausmą. Destruktyviai kritikuojame gal dėl to, kad norime prieš kritikuojamus pranašesni pasirodyti ir bent taip savimi pasitenkinti, nes neišmokome pozityviom pastangom užtarnautą savo vertę pajusti. Dažnai, jei ne visada, įpročio šaknis glūdi jau pačioje vaikystėje, gal tik kiek kita forma. Paprastai keli įpročiai eina iš to paties pagrindinio motyvo.

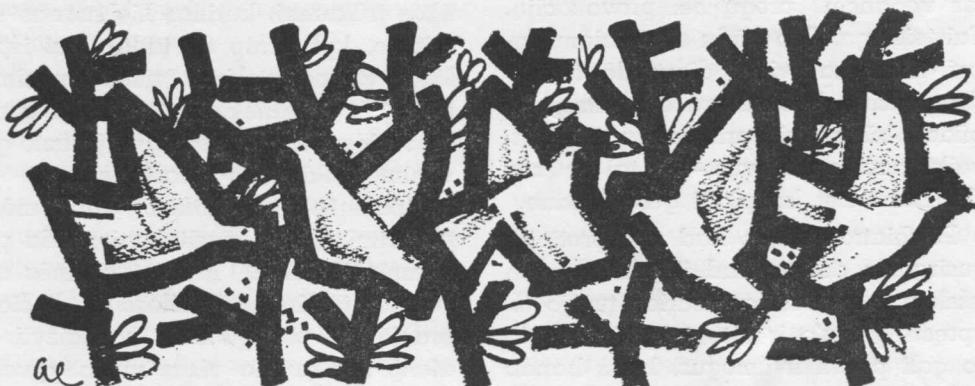
Psichoanalizės vartoti įpročiams ir polinkiams atrasti nereikia, tačiau mūsų įpročių įsigyjimas sekė bendrus psi-

chologinio ir moralinio charakterio susiformavimo dėsnius, kurių pažinimas mums labai padėtų save suprasti.

Labai dažnai tokį įpročių priežascių suradimas parodys mums, kaip mažai mūsų dvasinės gelmės yra persisunkusios tikru krikščionišku savo paties, kitų, ivykių ar daiktų vertinimu — kaip labai jos yra egocentriškos. Tai neturėtų mūsų desperatiškai nugąsdinti, bet pakankamai stipriai sukrėsti, kad nebebūtume tokie lengvapėdiški ir nerūpestingi, kaip ligi šiol. Svarbiausias mūsų darbas yra savęs kūryba, o vietoj to ar mes nestatėme Babelio altorių, ant kurių aukojame net save?

“Išaugimas”

Liebmanas pailiuistravo, kaip, surodus pasąmonėje užslopintą neurozės priežastį, neurozė pradingo. Kaip dažnai taip greitai ir lengvai psichinai pagyjama, tesprendžia psichiatrai. Moraliniai pasitaisyti negalima automatiškai. Tam reikia daug sąmoningų pastangų. Ydos motyvų pažinimas nėra pasitaisymas, bet pagrindas pasitaisyti. Tik supratę, kodėl mes taip darome, galime sužinoti, kaip pasitaisyti.

Žmogus negimsta su ydomis. Tik ilgainiui vietoj tvarkingos meilės suklesti savimeilė, vietoj savarankiškumo — savivalė, vietoj savigarbos — ambicija, vietoj atsižvelgimo į kitus — savancudiškas noras kitiems patiki.

Išaugimo procesas yra atvirkščiai proporcingas išročio išigyjimo procesui. Savivalis, kuris jau vaiku būdamas turėjo išmokti ne visada pildyti savo užgaidas ir kai kada pildyti kitų valių, bent suaugęs turi pereiti tą aukslejimo kelią. Vaikas, dėl tévų per didelés globos ar savo nedrąsumo užaugęs nesavarankiškas, silpnavalis, lengvai pasiduodas kitų blogai įtakai, privalo bent suaugęs sąmoningom pastangom tapti savarankiškesniu.

"Kodėl neinate sekmadienį į Mišias?" — viename pokalbyje paklausiau augalotą katalikų anglų karį Vokietijoje. "Bijau kitų" — buvo jo atsakymas. "Ar esate tikintis?" — "Taip". Išitikinimas vis dėlto nebuvo pakankamai stiprus atsverti vaikišką baimę. Vienintelė priemonė iš to išaugti — stiprinti išitikinimus ir mažinti pajuokos baimę.

Pozityvios pastangos

O kaip išaugti? Iprastas iš nuodėmių pasitaisymo būdas yra vengti įjas vedančių progų bei provokacijų. Tai teisinga. Tuo būdu skainojami laipai, tikint, kad vieną dieną dėl to medis nudžius. Tačiau yra dar tikslenis būdas, būtent, eiti prie šaknų, t. y. paveikti pačius motyvus — ir tai ne juos slopinant, bet kreipiant gera linkme.

Psichiatrai teigia, kad yra protiniai susirgusių dėl to, kad jie pasąmonėn užslopino problemas, kurias turėjo išspręsti (Jung'o ir kitų tvirtinimu, prie to gali prieiti ir žmogus, kuris bando giliausią gyvenimo prasmės problemą

užslopinti Dievo nepripažinimu). Užslopintos problemos néra išsprestos problemos né pas sveikuosius; pavyzdžiu, puritonika laikysena lyties atžvilgiu kliudo normalų asmenybės išsivystymą.

Panašiai ir pasitaisymo pastangose vengti nuodėmių neužtenka. Motyvus nepakanka slopinti. Jiems reikia duoti tinkamą kryptį. Taip ir mes, norėdami pažinti ydū priežastis, neieškokime, kur blogis slypėjo, bet kur trūko gério. Savimeilė rodo trūkumą tikros savęs ir kitų meilės; savivalė — tvarkingo savarankiškumo; savancudis noras kitiems patiki — atsižvelgimo į kitus; o viskas drauge — stoką subrendimo meilėje, išeinant iš siaurų egocentriškų emocijų ir interesų. Ne savimeilę slopinant, bet savo šeimos, darbovičių ar bendruomenės rate kitais besidomint, besirūpinant ir jiems pagelbstint, subrėstama meilėje.

Išpažintis ir gyvenimas

Bet ar mes nenukrypome nuo temos? Juk pradžioje ryžomės kalbėti apie išpažinties praktiką, o kalbėjome apie pasitaisymą. Vis dėlto nenukrypome. Ir štai dėl ko. Išpažinties praktiką galima tik tada pataisyti, kai stengiamasi pasitaisyti. Išpažinties tema néra atskiras dalykas. Visi išpažinties praktikos trūkumai, kuriuos Liebmamas suminėjo, kyla kaip tik tada, kai išpažintis tampa atskirta nuo gyvenimo, t. y., kai ji "atliekama" per keletą minutų ir po to grižtama prie išprasto gyvenimo... iki kitos išpažinties.

Išpažintis yra laikas, kada mūsų nuolatinis noras pasitaisyti randa pilniciusią išraišką, ir kur, sąžinės apžvalgai ir širdies gailesčiui liečiant prieiti, o pasiryžimui pasitaisyti — ateiti, susikupia visas mūsų gyvenimas.

JUOZAS PRUNSKIS

AMŽINYBĖS MOZAIKA

Europos širdyje, Berlyne, pirmojoje šio šimtmečio pusėje gražia savo religine veikla daugelio simpatijas pelnės ir gilių prasmingus savo dienoraščio užrašus palikęs kun. Sonnenschein rašė:

— Tik katedrų atodūsiuose auga nenugalima, visada jauna, nepalaužiamai valia ir pagarba gyvenimui.

Tai reiškia, tik pakeldamas galvą į aukštyn besistiebiantčius bokštus, rodančius į kitą gyvenimą, žmogus pilniau suvokia šio gyvenimo prasmę ir randa jėgos savo dienas tvarkyti pagal tuos principus.

Kai Napoleonas II, vos tebūdamas 21 m. amžiaus, jau turėjo žvelgti mirčiai į akis, sunkiai sirgdamas Schoenbrunno rūmuose, paprašė, kad iš Parmos atgabentų pacuksuotąjį lopšį, kurį jam, vos gimusiam, padovanojo Parryžiaus miestas. Su ašaromis akyse jis žvelgė į tą lopšį, tardamas:

— Štai mano gyvenimo ribos: ši lova, kuri greitai bus mano mirties pataclas, ir tas auksinis lopšys. Tarp jų glū-

di mano 21 amžiaus metai, mano vardas, manasis nepasisekimas.

Kai tiek daug mums artimų, mūsų amžiaus ar net dar jaunesnių asmenų krinta, mirties angelo pabučiuoti, mes labai ryškiai jaučiame, kad tasai keiliais tarp lopšio ir karsto toks trumpas ir netikras, ir mūsų sielose iškyla ne-numaldomas noras ieškoti pastoviu, amžinų vertybų.

Rašytojas René Bazin viename savo romane į mokytojo Baltin lūpas įdėjo tokią trupą, bet prasmingą ryto malda:

— Dieve Tėve — Tu esi galybė, Dieve Sūnau — Tu esi žodis, Dieve Šventoji Dvasia — Tu esi meilė. Dieve Trejybėje, padėki man mano kasdieniniame darbe.

Kasdienybė īgauna naują prasmę ir naują vaisingumą, jeigu ji būna amžinybės pašventinta, jeigu žmogus nepasimetė dienos smulkmenose, jeigu jis nesusicurėja tik iki gyvulio vegetatyvinio gyvenimo, jeigu jisai atsisako savo gyvenimo tėkmę aukoti dienos stabams.

Apie diakoną Euplijų skaitome, kad 304 m. kankinimų metu teisėjas jam pasakė:

— Skurdžiau, garbinki dievus: Marsą, Apoloną, Eskulapą.

Euplijus atsiliepė:

— Aš garbinu Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią. Kitokių dievų nėra.

Teisėjas pakartotinai pareikalavo, kad jisai aukotų dievams. I tai atsiliepdamas, šventasis kankinys tvirtai pareiškė:

— Dabar aš aukoju save pati Kristui, savo Dievui.

Moderniojo gyvenimo stabai nekarštą iš mūsų pareikalauja aukos. Ar mes ištengiame tokiu pat ryžtu aukoti save Kristui?

Prancūzijos karalius Pilypas IV (1284-1334) dėl savo šaunios išvaizdos jau nuo vaikystės buvo pramintas gražiuoju. Kartą motina paėmė jo galvą tarp savo rankų ir, žiūrėdama į jį, džiaugsmingai kalbėjo:

— Vaikuti, kaipgi tu gražus!

Berniukas greitai atsiliepė:

— Mama, aš gi esu tik tavo paveikslas.

Kiekvienas mes esame neblogiausios nuomonės apie save. Gal kartais ir per daug save vertiname. O ar ateina kada nors mintis, kad juk mes esame tik Viešpaties atspindys, paveikslas, kuris turi būti išsaugotas nesugadinčias ir dar naujas bruožais pagražintas?

Šv. Leonas perspėja:

— Krikšto sakramentu tapai Šv. Dvasios bažnyčia. Taip aukšto svečio neįsvaryk iš savo širdies kokiai nors blogais veiksmais.

Didysis konvertitas Newmanas meldesi:

— Apšvieski mane savo nesutver tuoju žibėjimu, apvalyki mane savo nesutvertojo šventumo dvelkimu, panerki mane į save ir leiski man gerti, kiek mirtingasis tik galėtų trokšti, iš savo malonės taurių, pripildytų tavo amžinosis meilės.

Virš Fiesolės pramciškonų vienuolyne vartų yra užrašyta:

— Dievas — vienintelis. Jeigu Jis būtų mano priešas, kas mane išgelbėtų? Vienintelė mano siela. Jeigu ją prarasciau, kas gi man bepasiliktu?

Kai Napoleonas buvo ištremtas į Šv. Elenos salą, prie jo buvo generolas Bertrand. Jis buvo netikintis ir kartą Napoleonui pasakė:

— Kas gi yra Dievas? Juk jūs jo nematėte!

I tai Napoleonas atsiliepė:

— Juk jūs ir mano dvasios nematėte,

o vis dėlto po mano ginklo žygių ir pergalių kovos lauke esate pasakęs, kad aš esu didžios dvasios žmogus. Bet kas gi manusios pergalės prieš Visagilio darbus? Ką gi reiškia garsiausi kovų laimėjimai prieš žvaigždžių bėgimą? Jeigu jūs iš didelių žmogaus darbų išvedate, kad tame yra di-dī dvasia, kurios jūs nematote, tad kodėl iš didingų Sutvėréjo darbų negalėtume prieiti išvadą apie nematomą Sutvėréjo buvimą?

Prancūzų rašytojas Aleksandras Dumas kartą pas vieną turtingą bankininką buvo prie vaišių stalo. Pasikalbėjimo metu buvo nukrypta prie temos apie Dievą. Ten buvęs vienas generolas prasitarė:

— Juokinga, kad mūsų laikais dar užsiimama tokiai prietarais. Aš to paslaptingojo "Ko nors", kas vadina-ma Dievu, absoliučiai negaliu įsivaizduoti.

Rašytojas Dumas jam davė kiek brutaliai, bet aiškią pamoką, tardamas:

— Pone generole, aš savo namuose turiu du medžioklės šuneliu, o taip pat ir papūgą, kurie yra tokios pačios nuomonės...

Šv. Augustinas, daug pats išgyvenęs ir patyręs, prie tos pačios išvados pri-eina daugiau iš psichologiško taško, sakydamas:

— Ar sieki amžinojo džiaugsmo? Tai laikykis to, kas yra amžina.

Kai užpuolejamas atentato metu mirtinai sužeidé taurujį Ekvadoro prezidentą Garcia Moreno, prieš užmerkdamas akis tas neužmirštamas valstybininkas dar galėjo tvirtai pasakyti:

— Dios no muere! Dievas nemiršta!

Gilus tikėjimas jam buvo kelrodis ir tvirtybė gyvenime ir mirtyme.

Vokiečių dvasinio gyvenimo mokytojas Anton Koch pasakoja šitokį atsilikimą. Ištikima, mylanti motina gulė-

jo mirties patale. Prie jos lovos budėjo duktė. Naktį, jau visai arti mirties, ligonė išsitiesė, įsmeigė žvilgsnį į tolumas ir tyliu, nuostabiu džiaugsmu sušuko:

— O, kaip amžinasis Dievas yra vi-sada jaunas!

Kai Napoleonui gimė taip labai lauktas sūnus, vadintamas Romos karalių, jis paėmė jį ant ranką, išejo į Louvro rūmų balkoną ir susirinkusioms minioms sušuko:

— Dabar ateitis yra mano!

Šitaip džiaugsmingai gali šaukti kiekvienas, kuris tiki, kuris jei ne į rankas, tai į širdį gali priimti Dieviškajį Sūnų ir kurį žemės kelyje gaivina ir stiprina tikėjimas Tėvu, kurs yra dan-guje.

Yra užsilikęs pasakojimas, kad šv. Pranciškus Asyžietis turėjęs apreiški-mą, kurs jam užtikrinęs, jog po mirties jis pateksiąs į rojų. Tas apreiški-mas taip pradžiuginęs šventąjį, kad jis visq savaitę iš džiaugsmo ašaro-damas ir dainuodamas vis kalbėjės:

— Rojus! Rojus! Mes įeisime į rojų! Ką man reiškia visi kiti dalykai, jeigu ateis diena, kai būsiu rojuje!

Šv. Teresėlė taip pat gaivinosi amžinojo buvimo su Dievu laukimu. Ta mintis jai ir kitoms didžios dvasios as-menybėms atnešė tiek daug ryžto ir jėgos.

Antra vertus, vien žemėje sukonce-truotos viltys daugelį apvylė. Istorijoje užsiliko žinia apie kalifą Abderahmaną, išgyvenusį 72 metus ir mirusį 961 m. po Kristaus. Tai buvo šaunus vals-tybininkas, meno ir mokslo puoselėtojas, didžiai pavaldinių gerbiamas ir mylimas, persisotinęs visokiausiai smagumais, kokius tik žemė gali duoti. Jis išbuvo valdovu 50 metų ir prisipa-zino, kad tame laikotarpyje gal nė

keturiolikos pilnų dienų nėra buvęs laimingas.

Šv. Ambraziojeus, aiškindamas psal-mes, yra pasakės:

— Kaip Dievas yra be nuodémés, taip ir tas, kuris yra sutvertas panašiu į Jį, turi būti be nuodémés.

Tai nėra tik logiškas, bet drauge ir psichologiškas reikalavimas, nes mū-sų laimė ir čia, ir ten priklauso nuo mūsų ryšio su Dievu.

Teisingai kard. Faulhaberis pasakė, kad žmogaus sieloje šviečia sžinė, kaip Dievo šventumo atspindys. Ji šviečia tol, kol švariai atspindi Dievą. Tad su Platonu galime skelbti, kad Dievas yra mūsų pradžia ir pabaiga. Jis yra neaprépiama didybė, bet mums prieinama. Teisingai indų prie-žodis skelbia mintį, lyg paties Dievo tariamą:

— Dangus ir žemę Manę negali ap-imti, bet Mane apima širdis to, kurs Mane myli.

Britų laisvamanis Collin kartą susiti-ko savo pažystamą darbininką, einančią į bažnyčią. Norėdamas pasišaipyti iš to tikinčiojo, laisvamanis taré:

— Tai kaipgi tasai tavo Dievas atro-do, ar jisai didelis, ar mažas?

— Žinai, tamsta, Jisai yra toks dide-lis, kad tamstos galva Jo negali apim-ti, bet drauge yra ir toks mažas, kad gali gyventi mano širdyje.

Collin vėliau prisipažino, kad visi moksliškieji bedievybės paneigimai jam nebuvo padarę tokio įspūdžio, kaip šis paprasto darbininko atsaky-mas.

Prancūzijos socialinio gyvenimo pio-nierius Ozanamas pasakoja, kaip tas žymusis mokslininkas Amperas kartais suimdavo savo kaktą rankomis ir sušukdavo:

— Kaip didis, Ozaname, yra Dievas, ir kaip menkas mūsų žinojimas!

NEKRIKŠTYTOJI KRIKŠCIONĖ — SIMONE WEIL

ALFONSAS GRAUSLYS

IENA labai įdomių pirmosios šio šimtmečio pusės asmenybių buvo Simone Weil. Nors apie ją vakarų pašaulje jau yra nemaža rašyta ir vis dar teberašoma, bet mūsų tautiečiams ji beveik nežinoma, nes niekur lietuviškoje spaudoje apie ją neteko užtikti straipsnio. Kadangi šių metų rugpiūčio 24 d. sueina dvidešimt metų nuo jos mirties, tai bus pravartu šia proga šiek tiek daugiau su ja susipažinti.

Išorinio gyvenimo rėmai

Simone Weil, Prancūzijos žydaitė, yra gimusi 1909 m. vasario 2 d. Paryžiuje, kultūringoje, bet ateistinėje gydytojo šeimoje. 1931 m. baigusi pagarsėjusį Prancūzijoje universitetą École Normale Supérieure, keletą metų ji mokytojauja įvairiose gimnazijose, dėstydamas filosofiją ir graikų literatūrą, negalėdama niekur ilgiu sustoti dėl savo skirtingo ir kitiams nesuprantamo vidaus pasaulio. Savo originalumu ir kraštutinumais ji stebindavo ir "piktindavo" mokytojų tarybas.

Šalia dėstymo ji domisi socialiniiais klausimais, bendrauja ir veikia su darbininkija ir kartais, niekur nedėstydamas, dirba fabrikuose. 1936 m. kilus Ispanijoje pilietiniams karui, tų socialinių nuotaikų vedama, ji išvyksta Ispanijon karauti kairiųjų puseje, bet, jais nusivylusi, po dviejų mėnesių grįžta Prancūzijon.

1938 m. mistinių pergyvenimų dėka ji priartėja prie katalikybės, bet sustoją ant Bažnyčios slenksčio. Po dviejų

metų kare su Vokietija Prancūzijai žlugus, ji su tévais apsigyvena Marselyje, vokiečių neužimtoje ir Vichy prancūzų valdomoje dalyje. Būdama žydė, valdžios įsakymu išvyksta dirbtį į provincijos vynuogynus, kur susipažista su katalikais intelektualais ir su Marselio domininkonų viršininku tévu J. M. Perrin.

1942 m. gegužės mėnesį Simone persikelia su tévais į Niujorką, o iš ten rudenį viena vyksta į Londoną drauge su Laisvųjų Prancūzų Komitetu dirbtį Prancūzijos išlaisvinimui. Ten nuvykusi, po metų miršta Ashforde 1943 m. rugpiūčio 24 d., sulaukusি vos 34 m. amžiaus.

Netrukus po S. Weil mirties, naudojantis jos užrašais, dienoraščiais ir straipsniais, išleidžiamā keliolika knygų prancūzų kalba religiniacis ir socialiniacis klausimais. Tos knygos, kurios buvo išverstos ir į kitas kalbas, atskleidė visuomenei labai originalų ir turiningą S. Weil vidaus pasaulį. Ir šis straipsnis lietuvių kalba atsirado tam, kad mūsų visuomenė būtų šiek tiek supažindinta su šia asmenybe.

Artimesnis žvilgsnis į S. Weil asmenybę

Šiuo artimesniu žvilgsniu norime supažinti su S. Weil dvasios pasauliu ir su visa tuo, kas jos asmenybę išskirią iš kitų.

Gimus inteligenčiškoje šeimoje (jos brolis buvo talentingas matematikas ir jau profesoriavó, teturédamas 20 m. amžiaus) ir viskuo labai domėdamasi, daug skaitydama bei lavindamasi, ji

Jadviga Paukstienė

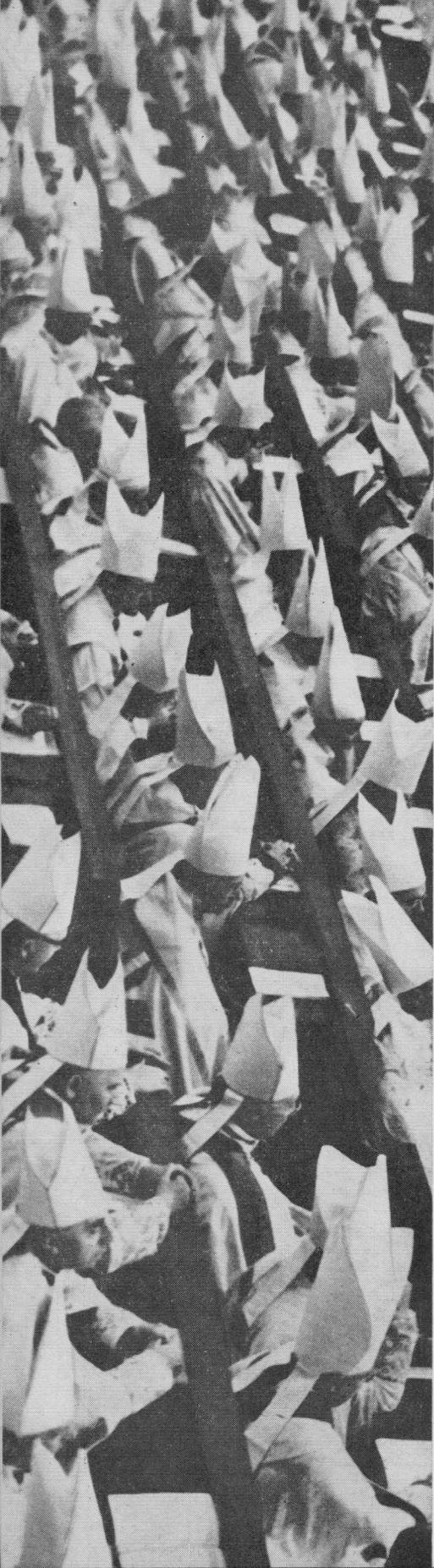
Pavasaris prie Lincoln parko (aliejus)

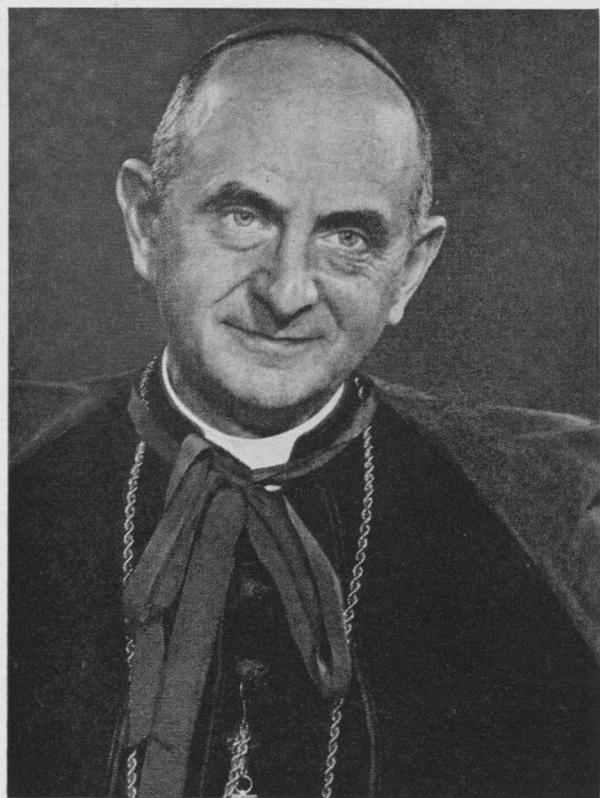
JADVYGA PAUKSTIENĖ, dailininkė, tapytoja, mokėsi Kauno "Aušros" mergaičių gimnazijoje ir Kauno meno mokykloje, kurią baigė 1938 m., įsigydama tapybos specialybę. 1939 m. meno studijas gilino Paryžiuje. Išvykusi iš Lietuvos, dėstė piešimą Vokietijoje, lietuvių gimnazijoje. Nuo 1955 m. dėsto tautodailę Cikagos aukštėsniojoje lituanistikos mokykloje. 1937 m. Paryžiaus pasaulinėje parodoje laimėjo aukso medalį už kilimo projektą. Yra dalyvavusi daugelyje meno parodų Vokietijoje ir Amerikoje. Išėjusi iš impresionistinės mokyklos, surado individualų tapybinį braizą, teikiantį jos kūriniams daug dramatinės jėgos ir ekspresyvios išraiškos.

16 Jadviga Paukstienė

Gegužinė ant pievutės (akvarėlė)

Naujasis popiežius Povilas VI, tur būt, yra labiausiai kvalifikuotas asmuo tėsti Jono XXIII pradėtajį Bažnyčios sumoderninimo darbą ir galutinai realizuoti jo drąsiai paskelbtas naujas idėjas. Jau pirmomis savo popiežiavimo dienomis Povilas VI irodė, kad jo rankos nebus surištos senu, atgyvenusiu tradicijų. Tikimasi, kad jis savo asmenyje sugebės sujungti Pijaus XI valia, Pijaus XII mokslą ir Jono XXIII širdį. Jau ir pasirinktas Povilo vardas nusako jo ateities veiklos gaires. Juk Povilas yra vadinas tautų apaštalu, savo doktrina siekės Bažnyčios vienybės ir daveš jai tarptautini charakteri. Yra žinoma, kad kardinolo Montini idėjos jau pirmiau kartais būdavę labai pažangios, bet ne visuomet galėjusios būti ivykdytos. Dabar jo rankos jau bus laisvesnės skleisti tas idėjas ir siekti, kad Bažnyčios gyvenimas eitu drauge su besikeičiančiais laikais ir klestėtų vis naujais žiedais.

Vėlyvas ruduo Čikagoje (aliejus)

Muzieju aplieidžiant (aliejus)

buvo aukštos inteligencijos ir aukštos išsilavinimo asmenybė. Mokėdama senąsias sanskrito, graikų ir lotynų kalbas, o iš naujujų — ispanų, italų, vokiečių, anglų ir gamtąjį prancūzų, ji įsigyja gilesnį filosofinį išsilavinimą. Gilindamas i graikų filosofų, ypač Platono, raštus (Aristoteliu ji nepasitikėjo) ir skaitydama graikų poetus, ji paruošė savo dvasią evangelijai, kurioje, jos pačios žodžiais, išsipildé Platono nujautimai apie žmonijos Gelbėtoją.

Nors ji buvo žydė, bet labai nežydiškų nuotaikų. Ji ypač biaurėjos biblinių laikų žydų tauta, kuri S. Istatymo Šventraščio liudijimu, tada pasižymėjo dideliais žiaurumais.

Visq gyvenimą joje labai giliai reiškési socialinis jausmas ir solidarumas su visais kenčiančiais. Kaip barometras i oro atmainas, taip ji jautriai reagavo i pasaulio nelaimes ir katastrofų. Matydama visose santvarkose vieną ar kitą neigiamą dalyką, ji i kiek-vieną neigiamybę reagavo, protestavo, maištavo, todél buvo antimarksistė, antifašistė ir antikapitalistė.

Ji buvo tokio charakterio ir tokio intelektualinio nusiteikimo, kad jautė būtinumą ieškoti tiesos ir, ją suradus, drąsiai, be jokių kompromisų didžiuose ar mažuose dalykuose, ją skelbt. Daugumos pritarimas kokiai nors apvalkiotai "tiesai" jai nedarė nei įspūdžio, nei įtakos. Ji nebuvó minios žmogus, ji buvo visai kitokia negu kiti, todél buvo nuolatiname "karo stovyje" su savo aplinka. Tai buvo tikras originalas, keistuolė. Ir išorine išvaizda ji iš kitų išsiskyrė, dėvėdama tamšius rūbus ir visai nekreipdamā dėmesio į madas. Jos originalumas pasireiškė ir liguistu pasibiciaujimu bet kokiais pa-sibučiavimais.

Taip pat labai keista jos laikysena katalikybės atžvilgiu, tasai jos vidau dvilypumas ir suskilimas, padaré ją kontroversine asmenybe. Visuomenė ją skirtingai vertino ir dėl jos ginčijosi: vieni joje matė kažkokį liguistą dvasisios pasireiškimą, o kiti, kurių buvo nedaug, po tais neįprastais išoriniais pasireiškimais jautė nerimaujančią ir, tartum vulkanas, pulsuojančią turtinę ir labai gilią asmenybę.

Jos religinis pasaulis

Kaip esame minėję, S. Weil augo ateistinėje šeimoje, todél jokio religinio auklėjimo ar kokių nors religinių įtaigų vaidysteje nebuvó gavusi. Ir aukštoji mokykla, ir filosofas E. Alain, pas kurį ji studijavo, buvo religijai nepalankios pozityvistinės krypties. Tad dėl to yra dar nuostabesnis tasai mistiškas Dievo išgyvenimas, kai josios siela, tartum sculēs gaivinamas pum-puras, atsiskleidžia antgamtiniam pasauliui. Ji pasipasakoja, kad tai įvyko, deklamuojant mintinai išmoktą vieno religinio anglų poeto eiléraštį, vardu "Meilé". Tada "pats Kristus nužengė ir mane laimėjo sau... pajutau meilės artimybę, panašią į mylimo veido šypsni". Šitą paslacptingą Dievo artimybės išgyvenimą lydėjo ir kiti, jos pačios siekiами gilūs religiniai įspūdžiai. Pvz. 1937 m. ji dvi dienas praleidžia Asyžiuje ir tenai Angeliškosios Marijos bažnyčioje, kažkokios jėgos verčiamą, pirmą kartą gyvenime atsi-klaupia. Asyžius tampa jos sielos tėvynė. 1938 m. didžiąjį savaitę ji praleidžia garsioje benediktinų Solesmes abatijoje, kur, paveikus liturgijos žodžiams ir melodijoms, visam jos gyvenimui įsminga mintis apie Kristaus kančią. Tačiau ir po tų įspūdžių bei pagrindinio Kristaus artimybės išgyvenimo ji maldos, tiesiogine prasme,

vengė, nes bijojo, kad maldos įtaka gali paveikti jos objektyvius religinius svarstymus. Dėl panašių priežasčių ji vengė ir pažinčių su religinioci nusiteikusiais asmenimis. Bet pripuolamai susidūrusi su "Tėve mūsų" malda, parašyta originalia graikų kalba, ji taip ja susižavė, kad pradeda kas rytą labai atidžiai ją kalbėti. Ji prisipažista, kad tokio kalbėjimo metu nekartą yra pajutusi tikrą Kristaus artumą ir dar daug realiau, išpūdingiau ir aiškiau negu tada, kai pirmą kartą savo dvasios oktimis išvydo Kristų.

Pažintis su tėvu J. M. Perrin (1941 m.) teikė jai vis daugiau progų orientuotis savo padėtyje krikščionybės atžvilgiu. Išvykdama iš Prancūzijos, savo ilgame laiške tėvui Perrin duoda gilią psichologinę apyskaitą, paaikiškina savo religinį stovą. Iš to laiško aiškėja, kaip labai ji priartėjo prie krikščionybės, savo dvasia tapdama tikra krikščione. Taip pat paaikiškėja ir tai, kodėl ji nepriėmė krikšto ir pasiliuko tik pusiau konvertitė.

Įtikėjusi ir įsitikinusi Kristaus dievynę bei Jo buvimu Švenč. Sakramente, tėvui Perrin laiške pasisako turinti vilties, kad jos širdis visam laikui priklausyianti altoriuje išstatytam Švenčiausiam Sakramentui. Ji esanti radikaliai įsitikinusi, kad teverta domėtis tik Dievui, bet absoliučiai nieku kitu. Vis dėlto ji krikšto nepriėmė ir, anot tėvo Perrin, pasiliko lyg varpas, šaukiąs kitus į bažnyčią, o pats pasileikęs šalia. Krikšto ji nepriėmė ne iš piktos valios. Laiške tėvui Perrin taip ji apie tai sako: "Nė kartą, nė vieną valandę nejaučiau, jog Dievas nori, kad atsirasčiau Bažnyčioje. Nė kartą nesu dėl to suabejojusi. Manau galinti pagaliau tvirtinti, jog Dievas nenori, kad atsirasčiau Bažnyčioje... Tačiau esu pasirengusi paklausyti įsakymo (Die-

vo, A. G.), koks jis bebūtų". Be to, jos dvasios gelmėse glūdėjo įsitikinimas, kad ji yra pašaukta būti krikščione šalia Bažnyčios. Ji savyje nešiojo "religio perennis — amžinos religijos" sąvoką, pagal kurią Dievo apreikštą religinė tiesa yra išbarstyta po visas religijas, visais amžiais. Ji netapo oficialia katalike, nes, kaip ji pati pasisako laiške tėvui Perrin, kai kas Katalikų Bažnyčioje jai nepatikė, su kai kuo ji negalinti sutikti. Jai nepatiko pirmųjų amžių Bažnyčios artimi ryšiai su Romos imperija. Dar labiau nepatiko prievara ir moralinis spaudimas tikėjimo klausimuoje (inkvizicija, ekskomunikos). Būdama nepalanki Aristoteliu, nepalankiai vertino ir tomizmą bei neotomizmą. Šiuo atžvilgiu ji tiesioginai nenusiskalto Bažnyčiai, nes čia minėti dalykai gali būti nagrinėjami ir diskutuojami, tačiau jos pažiūrose į krikščionybę buvo kai ko, kas neatitiko oficialaus Bažnyčios mokslo, kas dvelkė klaidatikybe. Pvz. ji atmetė beveik ištisai Senojo Testamento Šventraštį. Ji perdėjo mistikų reikšmę krikščionybėje, tvirtindama, kad tik jie buvo tikrojo dvasios gyvenimo nešėjai bei ugdytojai. Ji blogai suprato ir Dievo Apvaizdą, nes viskas, anot jos, Dievo sutvertoje gamtoje yra valdoma būtinumo. "Teesie Tavo valia" — šie maldos žodžiai esąs sutikimas su tuo būtinumu. Dėl to tarp tikėjimo ir mokslo negalį būti ginčo, mokslo objektas esąs matematiškas būtinumas gamtoje, nuo kurio Dievas atsiribojo, leisdamas jam vykti. Bet kadangi tarsi būtinumas, tie gamtos įstatymai yra išmintis, kylanti iš Dievo, tai mokslininkas, savo protu į tą išmintį gilindamas, susiliečia su Dievu. Tod mokslas turi religinį atspalvį.

Mokslo ir krikščionybės paslaptys, tų dviejų sričių santykiai, ją dominan-

ir kankina visq gyvenimq. Ji akrai ne-garbina mokslo, bet kritiskai žvelgia į jį ir į jo kuriamq naujų laikų civilizaciją. Ji žino, kad ir mokslinė pasau-lėžiūra turi savų prietarų ir silpnai pa-gristų priešaidę.

Giliai tikinčiomis akimis žiūrėdama į krikščionybę, ji iš kiekvieno krikščio-nio radikaliai reikalavo šventumo. Ta-sai šventumas, anot jos, turėt būti kiekvienam krikščioniui taip savas ir suprantamas, kaip kareivui drags ar mokslininkui kritišumas. Šventume žmogus turis pakelti nelaimę be sura-minimo. Ji yra sukūrusi tikrą nelaimės ir kančios mistiką, pagal kurią kančia yra toks pat maistas dvasiaci, kaip duona kūnui. Duona ir kančia kylan-čios iš Kristaus, ir kai Kristus į mus meta akmenį (t. y. leidžia kančią), drauge su tuo į mus smingančiu ak-meniu įžengia ir Jis pats. Jeigu mes nešiotume šarvus, apsaugojančius nuo tų akmenų, tai turėtume juos nusiimti ir numesti. Dėl to S. Weil pasisako, kad ji kasdien Dievui dékojanti už ne-laimės dovaną. Ši padėka tai nėra kančios nepatyrusio asmens romantiš-ka svajonė, nes visq gyvenimq ji dėl nežinomos priežasties kentėjo labai didelius galvos skausmus.

Jos religinis gyvenimas buvo gilus. Iš jos spindulicavo dvasingumas ir, anot G. Thibon, niekada žodis "ant-gamtiskumas" jam nepasirodės labiau pripildytas realybės, kaip po susitiki-mo su ja. Dėl to ir jos dienoraščių min-tys dvelkia gilia religine mistika.

Sis jos religinis gilumas yra tuo nuo-stabesnis, kad jos gyvenimq nulémės ir į religiją nukreipes pirmasis Kris-taus išgyvenimas įvyko tada, kai dar beveik jokių religinių įtaigų ji nebuvovo paliesta. Nenuostabu, kad ji save klausė: "Jeigu Dievui paklusti galima tik gavus įsakymą, tai kaip galėjo

įvykti, kad tokį įsakymą gavau anks-tynėje jaunystėje, kai dar buvau ateistė?"

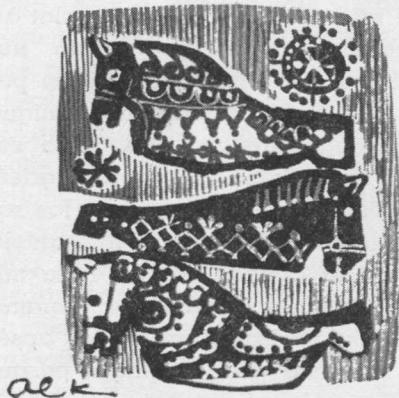
Jos socialinė veikla

Jau esame minėję S. Weil susidomé-jimq socialiniais klausimais, bet ji ne tik jais domėjos, bet ir dirbo šioje sri-tyje. Jos socialiniai nusiteikimai tar-tum debesys temdė jos džiaugsmo saulę. Kartą ji sakė vienam studentui: "Kaip jūs galite juoktis, kai Kinijoje vaikai miršta badu?" Dėl to, nuolat at-sižadėdama, nuo savęs maisto nu-traukdama, ji vis stengési kitiems pa-dėti, tokiu būdu sutaupyti pinigus išdalindama vargšams. Dėl tokio so-cialinio nusiteikimo ji karo metu griež-tai laikési maisto racionavimo. Jos są-žiné neleido nieko pirkineti juodoje rinkoje. Čia dalinai reiškési ir ta mi-néta jos kančios mistika, kai viename savo laiške pasisako, kad nuo jų apsé-dusio skausmo (dėl vargingos pasau-lio padėties karo metu) tegalinti išsi-vaduoti, pati kentėdama.

Jos socialinė veikla pasireiškė kal-bantis ir diskutuojant su darbininkija valgyklose bei susirinkimuose. Jokiai politinei partijai nepriklausydama, ypač ji domėjos profesinémis darbi-ninkų sąjungomis. Norédama geriau pažinti darbininkijos padėti ir darbo sąlygas, 1934-35 m. ji dirba paprasta darbininke metalo, o vėliau automobilių Renault fabrike. Būdama silpnos sveikatos, ten dirbdama, turėjo daug vargo pakelti, bet užtart pažino darbi-ninkijos nuotaikas, psichologiją, gal-voseną ir darbo sunkenybes. Nenuo-stabu, kad tokiu patyrimu dvasinici praturtinta ir darbininkijos klausimais dar labiau susidomėjusi, ji paliko daug šios rūšies medžiagos straips-niuose, užrašuose ir dienoraščiuose. Visq tą medžiagą surinko, sutvarkė ir

knygomis išleido jos gerbėjai — katalikai intelektualai. Tokių knygų išleista virš dešimt, kurių dalis liečia socialinius klausimus, kita dalis — religinę filosofiją ir jos dienoraščių mintis. Tačiau didžioji paliktos medžiagos dalis dar niekur néra spausdinta.

Jos raštų mintys nelengvai suprantamos, kai kurios prieinamos tik rinktiniam skaitojojams. Jas suprasti reikia

ypatingo dvasinio subrendimo. Savo raštuose ji kritikuoja marksizmą, leninizmą, įrodinėja, kad dabartinis komunizmas yra nutolęs nuo visa to, kas marksizme yra vertinga. Ji įrodinėja, kad Leninas kritikavo tų filosofų mokslo, kurie buvo tolimesni Engeleno materializmui, taigi, tas materializmas buvo jo iš anksto priimta dogma, todėl savo kritikavime Leninas nebuvo laisvas žmogus. Dėl to ir dabartinių komunistų, tą dogmą priimdam, galvoja kaip vergai, t. y. nelaisvai. O Marksui materializmas nebuvo jau tokia dogma, kuri jam neleistų laisvai galvoti.

Ji taip pat nagrinėjo žmogaus priespaudos pagrindus, techniką, psichologiją, o taip pat ir žmogaus laisvės

ilgesį bei to ilgesio turinį. Jos nuomone, darbininkijos kova prieš pavergimą yra pateisinama ypač dėl to, kad įsakantieji įsako taip, jog tais įsakymais pažemina žmogų ir pamina žmogaus vertybę. Tą pažeminimą ji ypač pabrėžia, nes tai yra kančia, kurią darbininkija giliausiai išgyvena. Krikščionybė ir esanti pavojinga komunizmu tuo, kad ji kelianti žmogaus vertybės sąmonę. O žmogus, tą savo vertybę jusdamas, visada maištaus, protestuos ir kils prieš pavergeją.

Dirbusi fabrikuose ir ten patyrusi tokį nežmonišką darbininkijos pažeminių, taip savo laiške tévui Perrin rašo: "Tai, ką ten patyriciu, taip stipriai į mane įsmigo, kad dar ir šiandien nesugebu nusikratyti jausmo, jog čia įvyko kažkoks nesusipratimas, jeigu kas nors į mane nebrutalai kreipiasi..." Savo užrašuose ji aprašo visą fabrikuose patirtą vargą ir moralinę kančią, gilią psichologiškai pagrįsdama.

Savo socialinės nuotaikos vedama ir visur kovodama tų pusėje, kurie, jos įsitikinimu, yra silpnesni ir išnaudojami, kaip jau esame minėję, 1936 m. siaučiant Ispanijoje pilietiniam karui, ji vyksta kovoti kairiųjų pusėje. Nuvykusi į Barceloną, prisijungia prie tų marksistinių grupių, kurių nekentė stalinistai, ir ten išstoja į kariuomenę. Nors ten ji drąsiai pasireiškė, tačiau po dviejų mėnesių grijo į Prancūziją, nes pasibiaurėjo ir nusivylė raudonaisiais, pamačiusi, kad jie nesmerkia nereikalingo krauso liejimo ir žudynių. Tokiu būdu ji pasigydė nuo vienos iliuzijos, prablaivėjo ir dar labiau subrendo.

* * *

Šiandien, vykstant Visuotiniam Bažnyčios Susirinkimui, kuriame siekiama Bažnyčios atsincujinimo ir ruošiamas dekretas apie sąžinės laisvę, dar labiau tampa artima mūsų laikams

Simone Weil, kuri troško Bažnyčios pasikeitimo ir atsisakymo bet kurios moralinės sožinės prievertos.

Ji yra aktuali mūsų laikams ir dėl to, kad nujautė šiu laikų pavojus krikščionybei ir iš kiekvieno tikinčiojo reikalavo pilnutilinės krikščionybės. Jos nuomone, reikia "viešai parodyti tikrą gyvenimu virtusios krikščionybės galimybę, nes niekada iki šiol mums žinomoje istorijoje nebuvo tokio laikotarpio, kaip dabar, kad visame žemės rutulyje sieloms gręstų toks pavojas".

IŠ SIMONE WEIL RAŠTU

(Keletas A. Grauslio išverstų minčių)

* Aukščiausia krikščionybės didybė kyla iš to, kad ji neieško antgamtinio vaisto prieš kančią, bet antgamtinio kančios panaudojimo.

* Tikėjimą reikia ginti tik nekaltybe ir meile.

* Kristui patinka, kad aukščiau už Jį būtų statoma tiesa, nes, prieš tapdamas Kristumi, Jis buvo Tiesa. Jei tad nusisukame nuo Jo, kad eitume į tiesą, nereikės ilgai eiti, kol pulsime į Jo glėbi.

* Kiti evangelijos puslapiai man dar yra užskleisti, tačiau aš manau, kad ilgainiui, malonei, atidumui ir meilei padedant, vieną dieną jie beveik visi man atsiskleis ir pasidarys permatomi. Tas pat įvyks ir su katalikų tikėjimo dogmomis.

* Aš jums linkiu visų galimų gerybių drauge su kryžiumi... Kiekvieną kartą, kai galvoju apie Kristaus nukryžiavimą, nusidedu pavydo nuodėme (Reiškia, kad ir ji norėtų taip kentėti. A. G.).

* Tasai, kuris, galvodamas apie Dievą, neatsisako visko be išimties, duo-

da Dievo vardą kuriam nors savam stabui.

* Kančia — tai pažinimo šaltinis.

* Dievo apleistojo Kristaus vargas yra gėrybė. Negali čia, žemėje, būti didesnės gėrybės, kaip dalyvauti Kristaus apleidimo jausme.

* Pasiekti visiškam nuo visko atspalaidavimui neužtenka nelaimės. Reikia nelaimės be suraminimo... Tačia nusileidžia ant žmogaus neapsakomas suraminimas.

* Vertingiausią gėrybių nereikia ieškoti, bet laukti. Žmogus negali savomis jégomis jų surasti ir, jei pradedā ieškoti, jų vietoje suras netikras gėrybes, kurių netikrumo neįstengs atskirti.

* Nelaimingieji šiame pasaulyje yra nereikalingi nieko kito, kaip tik žmonių, kurie įstengtų į juos atkreipti dėmesį. Tasai įstengimas susidomėti nelaimingu žmogumi yra didelė retenybė. Tai sunkus dalykas, tai beveik stebuklas (Ji čia galvoja, kad visi geri darbai savaime iš tokio susidomėjimo atsiras. A. G.).

* Artimo meilės pilnumui reikia mokėti paklausti: ką tu kenti?... Šiam tikslui pilnai užtenka nukreipti į jį savo ypatingą žvilgsnį. Bet tasai žvilgsnis pirmiausia turi būti dėmesingas žvilgsnis.

* Mūsų laikų klaidos kyla iš krikščionybės be antgamtinio prado. Jų priežastis — tai laicizmas, ypač huma-nizmas.

* Jokia žmogiška esybė neišvengia būtinybės nusilenkti kuriam nors gėriui šalia savęs, į kurį jos mintis troškimu, maldavimu ar viltimi ją lenkia. Štai dėl ko galima tik pasirinkti arba tikrojo Dievo garbinimą, arba stabmelybę. Kiekvienas bedievis yra stabmeldys... Dauguma dievotų žmonių — taip pat stabmeldžiai (Čia ji

turi galvoje tuos, kurie yra prisirišę prie tikėjimo ne dėl Dievo, bet dėl dvaisinio malonumo, kurį jie tikėjimo praktikavime patiria. Tad jie lenkiasi malonumo stabui. A. G.).

* Mirti už Dievą tai dar néra įrodymas, kad tikime Dievą. Mirti už nežinomą ir atstumiantį kalinį, kuris pataria neteisybés — tai įrodymas, kad tikime Dievą. (Reiškia, kad tikėjimą įrodo artimo meilės darbai. A. G.).

* Ne iš to, kaip žmogus kalba apie Dievą, bet iš to, kaip jis kalba apie žemiškus dalykus, mes geriausiai pažistame, ar jo siela buvo Dievo meilės liepsnos paliesta.

* Kas savo gyvenimą remia tikėjimu, kad yra Dievas, tas gali tikėjimo nustoti, bet kas savo gyvenimą remia pačiu Dievu, tas niekada nenustos gyvenimo (Protinio tikėjimo neužtenka išlaikyti tikėjimui — dar reikia ir Dievo malonės. A. G.).

* Reikia prašyti, kad kiekvienas mūsų padarytas blogis kristų betarpiskai tik ant mūsų. Tai yra kryžius.

* Kai klausoma Bacho ar gregorianniškos melodijos, tada visos sielos garios ir kiekviena gali savo būdu klausosi, nutyla, kad pasisavintų tą tobulą grožį. Tarp tų galių yra ir protavimas, kuris ten neranda nieko, ką galėtų pripažinti ar neigti, o vis dėlto juo minta. Ar tikėjimas neturėtų būti šitokios rūšies protavimas? Tikėjimo paslaptys pažeminamos, kai padaromas teigimo ar neigimo objektu. Jos turėtų būti kontempliacijos dalyku.

* Kiekvieną kartą, kai mąstome apie grožį, patenkame į akligatvį. Visa to, kas apie grožį buvo rašyta, aiškiausiai neužtenka, nes tokią studiją išeities taškas turėtų būti Dievas... Grožis, kaip sako Platonas, tikrai yra Dievo įsikūnijimas... Velnias taip pat fabrikuoja grožio pamėgdžiojimą...

* Viskame, kas sužadina mumyse gryną ir autentišką grožio jausmą, tikrai yra Dievo buvimo. Tai yra tartum Dievo įsikūnijimas pascalyje, kurio išraiška yra grožis... Todėl kiekvienas pirmaelis menas savo esme yra religingas... Gregorianiška melodija liudija taip, kaip ir kankinio mirtis... Taip, kaip esama dieviško, taip esama ir demoniško meno... Didžioji mūsų meno dalis yra demoniška.

* Žmogų palenkia nuodėmei tuštuma. Visos nuodémės — tai bandymas užpildyti tuštumą (Dievo ir Jo malonės neiprasmintas ir neužpildytas gyvenimas užpildomas nuodėme. A. G.).

* Neįmanoma atleisti tam, kuris mums padarė blogą, jei tas blogis mus žemina. Reikia galvoti, kad jis mūsų nepažemino, o tik atskleidė mūsų tikrąjį stovį.

* Tiesai išreikšti ir priimti reikia darbo. Be darbo išreiškiame ir gauname tik melq arba seklumą.

* Paprasčiausia tiesa, jeigu ji pripildo visq mūsų sielą, yra tartum apreiškimas.

* Absoliutus atidumas, be priemaišų, yra malda.

* Aukščiausias atidumas yra tai, kas žmoguje apsprendžia kūrybinį pagjėgumą, ir néra kito aukštesnio atidumo už religinį. Kūrybinio genijaus kiekis kuriame nors laikotarpyje yra tiksliai proporcingas aukščiausio démesio kiekui arba autentiško religingumo kiekui tame laikotarpyje.

* Dievo meilė mumyse yra tada gryna, kai džiaugsmas ir kančia žadinā mumyse lygū dékingumą.

* Tikéti, kad yra daug atskirų ir nuo vienas kito nepriklausomų gérių, pvz. tiesa, grožis, dorovė, yra nuodėmė — pripažinimas daugelio dievų.

* Marksizmas yra ne kas kita, kaip nešvariausia prasme paimta religija.

(Atvažiuoją įpėdinis)

Aukščiajų pareigūnų apsilankymas sukelė pabégelių tarpe viltį, kad visi galės greitai grįžti namo. Tą viltį norėjau pamaudoti visiškai kitam reikalui ir, pasikvietęs viršilą, taip jam išdėščiau savo planą:

— Jūs, tur būt, žinote, kad 200 ar 300 pabégelių turi dvigubas maisto korteles. Tą negerovę, mano nuomone, reikią pašalinti. Kodėl vieni turi badoauti, o kiti gauti dvigubą maisto davinį? Todėl paskelbsiu pabégeliams, kad visi, kurie nori grįžti namo, atitei pas jus su maisto kortelėmis užsiregistravoti. Ant atskiro lapo užrašykite šeimos galvos pavardę, kilimo vietą ir šeimos narių skaičių, o ant maisto kortelės padėkite komendantūros antspaudą. Žmonės, žinoma, atsineš tik vieną maisto kortelę, o antrą, be antspausdo, galésime vėliau atimti.

Viršilai patiko mano planas, ir jis tuojuo émési darbo. Tačiau po pietų pastebéjau, kad jo uolumas sumažėjo. I vakarą jis visiškai nutraukė registraciją. Kai paklausiau, kas yra, jis atsaké, kad neverta žmonių registravoti. Pabégelių supratę registracijos tikslą ir nebeateiną.

Mano nuomone, pabégeliai nebūtų supratę, jei niekas jiems nebūtų pasakęs. Matyt, kad viršila ar kuris nors kitas policininkas pabégelius įspėjo. Kaip ten nebūtų, registracija nuéjo niekais. Bet aš pats nenoréjau pasiduoti ir, išdėstęs reikalą sekretorei, paklausiau, ką daryti.

Sekretorė atsaké, kad ji pažistanti daug žmonių, turinčių dvigubas maisto korteles, ir galinti pati tas korteles surinkti. Pretekstą surinkti korteles ji jau rasianti.

Iš tiesų, kitą dieną jau turéjau 14 dvigubų maisto kortelių ir laukiau, kad žmonės jas atsiimtu. Bet atsiimti atėjo tik viena senyvą pora. Ji man pasiaiškino, kad antrąjį maisto kortelę nusipirkusi iš fašistų. Neklausiau, kiek mokéjo, bet supratau, kad fašistai tokiu būdu uždarbiavo. Bet dabar jų nebebuvo. Jei norés, tegul fašistų darbus pamagrines Italijos valdžia!

Kortelių atémimas turéjo geras pasekmës. Dar tą pačią dieną maisto gerokai atliko, o kai kitą dieną sekretorié pasimaišė prie virtuvės, maisto atliko dar daugiau. Kad sekretorei nereikėtų kasdienę vargti, paprašiau virėjus, kad jie patys budėtų ir niekam du kartu maisto neduotų. Virėjai manęs paklausé, ir fašistų paliktą netvarką galéjau šiek tiek atitaisyti.

Tomis dienomis turéjau spręsti dar kitą problemą. Vieną vakarą kun. Sa-gasta man pranešé, kad į stovyklą atėjo marokiečiai ir pradéjo kabinétis prie moterų. Kadangi vėl turéjau karščio, jis neleido man keltis iš lovos ir žadéjo pats su jais susitvarkyti. Tą vakarą jis susitvarké gana gerai, bet kitą vakarą atėjo labai susijaudinęs ir paprašé, kad duočiau jam išrišimą. Jis eisiq ginti moterų ir nežinq, ar išliksiq gyvas. Atsimenu gerai, kad tai buvo šeštadienio vakaras.

Sekmadienį vienas gydytojas man pranešé, kad marokiečiai kareiviai už stovyklos išpriebartavo jauną mergaitę. Kadangi jaučiaus tvirčiau, nuėjau pasikalbēti su mergaitës tévais. Jie buvo atėję į ligoninę ir papasakojo, kaip marokiečiai juos užpuolé.

Kai nebebuvo jokios abejonës, kad mergaitës tévai sako tiesą, nuėjau pas

amerikietį leitenantą ir prašiau jo pagalbos. "Važiuok", sakau jam, "pas marokiečius ir paprašyk jų komendantą, kad uždraustų kareiviams ateti i stovyklą. Tokių dalykų negali toleruoti jokia garbinga kariuomenė". Nežinau, kokios nuomonės buvo leitenantas, nes jis pradėjo abejoti, ar komendantas duos tokį įsakymą, o jei ir duos, ar kareivici paklausys. Juk jie atslenką naktį, kai visi miega.

— Bet argi jie neturi sargybos? — paklausiau leitenantą pakeltu balsu. — Ar sargyba nemoka šauti? Klausyk, pone leitenante, nuvažiuok ir pasakyk marokiečiams karininkams, kad jei jie nenori sutvarkyti savo kareivių, tai mes, kunigai, bandysime juos tvarkyti. Aš pats šausiu i kiekvieną marokietį, kurį rasiu stovykloje užpuldinėjantį moteris.

Nelaukdamas leitenanto atsakymo, apsisukau ir išėjau iš jo kambario. Buvau įpykęs ir nusprendžiau laikytis žodžio.

Vakare perėjau visą stovyklą ir neradau jokio marokiečio. Kai éjau i savo namą, pas mane staiga atbėgo vienės tamsiaodis marokietis ir pasiskakė esas karo policijos seržantas. Kiti du marokiečiai stovėjo prie italų policijos būstinių.

Seržantas buvo jaunas, gražiai nuaugęs ir labai gyvas vyras. Francūzų kalba jis prisipažino atėjės saugoti stovyklos ir paklausé manęs, ar aš neturis vyno. Aš jam atsakiau, kad vyno turiu tik Mišioms, o jei turėčiau daugiau, mielai su juo išgerčiau po stiklą. Jis man gražiai padékojo ir nuéjo pas savo draugus. Tą vakarą mudu su kun. Sagasta galėjome ramiai miegoti.

Miegojome ramiai ir antrą vakarą, nes seržantas vėl grijo i stovyklą. Trečią vakarą kažkas man pranešé, kad

i stovyklą atėjo du marokiečiai kareiviai. Išardamas, kad jie nebus karo policininkai, pasiémiau lazdą, užėjau pas sekretorę ir paprašiau, kad ji mane palydėtų. Ji buvo vienintelė, kuri mokėjo prancūziškai.

Marokiečius radau viename dideliaame name ir per vertęjį paklausiau, ar jie priklauso karo policijai. Kai jie man atsakė, kad ne, paprašiau juos aplieisti stovyklą. Jie mane pasveikino kariškai, taré "oui" ir dingo tamsumoje. Kitame name vėl radau du marokiečius. Jų taip pat paprašiau, kad aplieistų stovyklą. Manydamas, kad jie manęs paklausys, kaip pirmieji, leidaus per koridorių, bet pastebėjau, kad marokiečiai nejudą iš vienos. Tuokart apsigréžiau, pasižiūrėjau i juos ir, matydamas, kad jie nenori aplieisti stovyklos, žygiau i jų pusę. Dabar marokiečiai sujudėjo. Pirma éjo žingsniu, o paskui, pamatę kad juos seku, leidosi risčia. Kai ir jie dingo tamsumoje, nuéjau pažiūrēti kitų namų. Neradęs niekur marokiečių, padékojau sekretorei ir nuéjau gulti. Kitą dieną sužinojau, kad marokiečiai vėl išprievertavo vieną moterį už stovyklos. Bet i stovyklą jie daugiau nebeatėjo. Po kokių 3 savaičių jie persikélė kitur.

Tą patį sekmadienį už stovyklos išvyko kita nelaimė. Kaimyno vaikai, radę vokiečių granatą ar nesprogių artilerijos šovinį, taip jį sutrenkė, kad jis sprogo ir abu berniuku sunkiai sužeidė. Kai aš juos pamačiau, pradžioje maniau turis prieš akis beždžiones. Jų veidai nebuvvo panašūs i žmogaus.

Gydytojams tvarkant berniukus, užkalbincau jų tévą, sédintį ligoninės koridoriuje. Bet jis man netarė nė žodžio. Jo žvilgsnis buvo ketas ir tarsi pilnas paniekos kunigui, lyg kad aš būčiau tos nelaimės kaltininkas. Pareiškės jam užuojautą, nuéjau aplankytį ber-

niukų motinos. Ši, verkdama ir aimaniuodama, kažkai prieštarė, kad berniukai pasiliiks invalidai: jei jie nėra sveiki, abu bus akli. Bet manės tas joss tvirtinimas neįtikino. Todėl aja papašiai pabandyti nelaimės vietą. Išvyti iš Nelaimės įvyko už klojimo, ganai toli nuo namų. Jei abu būtų praradę akis, kaip jie būtų raudė kelią namo? Nuk tévai juos sutiko šliaužiamčius iš namo. Ne, berniukai negalėjo būti visiškai akli, nes jie, šliauždami namo, turėjo aplenkinti klojimo kampą, kuris išėjo iš Tėvo savo samprotavimo išdėšiau verkiamčiai motinciai ir mamačiai, kad jos veidas nušvito. Pradžioje jų tiesa, dar abejoj, bet paskui išitikino, kad mano samprotavimas teisingas. Už poros dienų atėjo ir vyras man padėkoti. Dabar jis atrode kitaip. Išloren oia Keikdamas Mussolini gydytojams ir seselėms jis papasakėjo, kad prieš mėnesį praradę jauniųsių sūnų Tuokartės kartu iš kaimynų dirbęs laukuoše šalico juvaikšiojės jų sūnus. Tuokartės iš kažkuriams ir siradę lėktuvai ir pradėjė jį juos šaudyti. Jis, pagrindės pūnų gérankas, spėjėsi pasislėpti klojimo pāstogėje, bet vėtrastis atitračias lėktuvą, ir apšaudydamas pastogeja patikėsi berniukui į galvą. Sūnus mirė ant jo paties rankų. Išmatojant tokios didelės nelaimės ištiktas žmogus, matyt, negalėjo sutikti su Apvaizdos lėminiu ir dvasioje prieštą lėminą mcištaro. Nesišebiu, inkad jis iš man, žunigup neturėjo jokių simpatijos. Juk manyje jis įmatė tąse religijos atstovą, kuriam moko kantričių nešti krýzium, atsiduotį Dievo valiai ir atleisti priešui. Toji religija, kaip dviugeliniui kitų žmonių, jam greičiausiai nieko nebesakė. Todėl man jo buvo dviugubai gaila. Prakeikdamas Mussolini ir nė sutikdamas su Apvaizdos lėminu, jis tik padidino savo skausmą.

Praėjus, krodos, į vienkiemėdiencieniuo tos nelaimės, iš stovyklų priešėjo Vatikaną sunkvežimis ir atvežė mūsų nedikitū mūsto produkty, bet ir didele stagi menge ištevq. Juozas Beleckas Savo daikuliu T. J. Belecku odirbome kartu iš jėzuitų gimnazijoje Kaune, vadsara išvėjodavome. Nevežyje, o pries karą skiltintais keliciais patekome į Romą. Dabar jis išsuradės gerą progą, įratvaziavos mūsų aplankytį. Deja, ypač turėjome išmokyti dėl kaijam reikėjo tuojuo gržtai Romą, o mūsų laukė šimtai pabėgelių. Tačiau, tuštindami sunkvežimį iš pakruodium 20 centnerių kviečių Vatikanui, radome šiek tiek blaikon pasknekėti. Oim vi Visų pirmas T. Beleckas pranešė, kad ateinančią sekmadienį atvažiuosias vyskupas sutelkti vaikams. Sutvirtin-

— Jos iš amžių atvairiai. Ko jų oqil Pasiode, kada iškoks išvėzti. Mat, aviešės išės iš auto, kai mūsų iš pakruodium 20 centnerių kviečių Vatikanui, radome šiek tiek blaikon pasknekėti. Oim vi Visų pirmas T. Beleckas pranešė, kad ateinančią sekmadienį atvažiuosias vyskupas sutelkti vaikams. Sutvirtin-

Matiqymas, kada iš mūsų išvažiuoja, iš kai kurios paskutinės, o iš kai kurios mūsų sakramentų. Ta pačia proga Vatikanas atsiusišk dar vieną sunkvežimį mūistor. Abu sunkvežimių galiai panaudoti pabėgelių transportui į Romą. Žinoma, iš pabėgelių iš galių siusti tik tuos, kurie gyvena arti Romos. Romoje situacijai būtų nereikia išnaudoti vienas Grigalius, o universitetą iš profesorių nuo jų sumires. Žmonės kaičiungininkais nusivyle, o nešėjimai išvadavę romėnus.

iš vokiečių, negalį jų išvaduoti iš bando. Vakarais Romos priemiesčiuose siciučių banditai. Tokios maždaug naujienos Romoje.

Išklausės naujieną, pasiūliau T. Beleckui apžiūrėti stovyklą, o pats pradėjau atrinkti pabégelius, norinčius važiuoti į Romą. Norinčių buvo šimtai, o vietę tik apie 20. Tačiau vargais negalais atrinkau pačius vargingicusių, parašiaciu jiems pažymėjimą ir liepiaciu krauti savo daiktus į sunkvežimį. Po poros valandų sunkvežimis turėjo išvažiuoti Romon.

Po pietų nuėjau patikrinti sunkvežimo ir nustebau, kad tiek mažai žmonių sėdėjo ant sunkvežimo. Šalia sunkvežimo gulėjo keletas ryšulių ir stovinėjo daug moterų, bet niekas nėlipo ant viršaus. Ko joms trūko?

Pasirodė, kad trūko vietas. Mat, vienas jaunas ir stambus vyras atsinešė tokią didelę mantą, kad kitiems nebeužteko vietas. To vyro niekuomet anksčiau nebuvau matęs ir įtariau, kad jis nebus pabégėlis. Todėl jį paprašiau, kad parodytų pažymėjimą. Pažymėjimo jis neturėjo. Neturėjo nė maisto kortelės, bet sakési esqs pabégėlis ir turis teisę važiuoti į Romą.

— Teisę tai turi, — atsakiau jam, — bet sunkvežimių prižadėjau kitiems. Prašom pasiimti savo daiktus ir nulipti nuo sunkvežimo.

Matydamas, kad jam neužtenka du ar tris kartus pakartoto prašymo, užlipau ant sunkvežimo ir paklausiau, kas jam priklauso. Klausimas buvo nereikalingas, nes iš tolo matési, kad čia būta savotiško "pabégėlio". Ryšulių buvo daug ir jie galėjo priklausyti tik kokiai turtingai šeimai. Be to ir vyro veidas sakyte saké, kad jis ne tik bado, bet ir pasninko nepažino. Todėl nieko nelaukdamas, pradėjau jo ryšlius mesti nuo sunkvežimo.

Retai mačiau tokį išiutusį ir iškalbingą italą, kaip šis "pabégėlis". Jis koliojo mane visokais žodžiais, kreipėsi į publiką, mosavo kumščiais, bet manęs nelietė. Kai išmečiau paskutinį ryšulį, žmonės pradėjo ploti. Tuokart kreipiaus į tą nepažistamą vyra ir jam taricu:

— Matai, drauge, kaip tavo pamokslas visiems patiko. Dabar tu paklausyk mano žodžių. Mesdamas tavo ryšlius, pavargau ir noriu pasilsėti. Tu gi esi nepavargęs ir padék vargšems moterims sulipti į sunkvežimį. Tuokart mes tau dar daugiau paplosime.

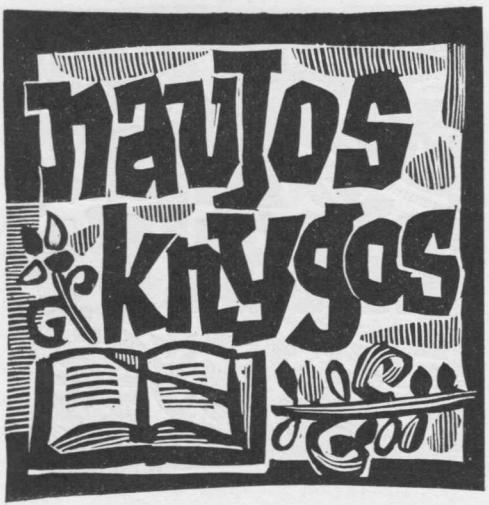
Pabégėliai prapliupo juokais, o vyras susigėdo ir nulipo nuo sunkvežimo. Jis, matyt, slépdamasis nuo kariuomenės ar nuo vokiečių, apsigyveno netoli pas kokį ūkininką, o dabar norėjo grįžti į Romą. Grįžti jam niekas nedraudė, bet tik ne sąskaiton tų žmonių, kurie viską prarado.

Vos išleidęs T. J. Belecką, susilaukiau kito svečio, majoro J. E. Dufour, kanadiečio, būsimojo savo įpėdiniuo.

Majoras Dufour, gavęs įsakymą perimti stovyklą, ši kartą norėjo tik ją apžiūrėti. Jis buvo vidutinio ūgio vyras, gyvas, energingas ir greitos orientacijos. Kalbėjo neblogai itališkai, ir iš jo klausimų matési, kad stovyklos gyvenimas jam nėra svetimas. Bekalbant pasirodė, kad karos tarnybą pradėjo Afrikoje. Pradžioje tarnavęs artilerijoje, o kai gerokai pavargęs, tuokart gavęs administracinių darbų. Iš Afrikos persikelės į Siciliją, o paskiau į Kalabriją. Dabar esqs Kasertoje, kur turis nemažą pabégelių stovyklą. Kai stovyklą likviduosiąs, atvažiuosiąs į Cesaną.

— Kada, — paklausiau majorą, — galėtų tai būti?

— Gal už kokios savaitės ar dvięjų,
— atsakė majoras netikru balsu.

JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

JAUNYSTĖS ŽIEDAI. Čikagos Aukštėniosios Lituanistikos Mokyklos 1962-1963 mokslo metų metraštis. Redagavo: Šarūnas Valiukėnas, Kristina Grabauskaitė, Vytautas Nakas ir Mirga Pakalniškytė. Metraščio globėjas — Juozas Masiilionis. Išleido Č. A. L. Mokyklos Tėvų Komitetas. Spaudė "Vilties" spaustuvė. Metraščio adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago 36, Ill. 230 psl., kaina 2 dol., užsakant paštu — 2.25 dol.

— Žinote, pone majore, — taricau kanadiečiui atvirai ir nuoširdžiai, — stovyklos administravimas nėra kuno darbas. Aš tas pareigas perėmiciu laikinai, kol atvyks sąjungininkai. Daabar jūs esate čia jau dvi savaitės, ir man būtų malonu, kad mane pakelstume. Be to, esu labai pavargęs ir kas kelintą dieną turiu karščio. Valdyti stovyklą, gulint lovoj, yra neįmomoma. Kun. Sagasta, kuris man padeda, apleis stovyklą ateinantį sekmadienį. Jei aš vėl turėsiu karščio, stovyklos administraciją pavesiu seselei vyresnicai. Abejoju, ar moteris galės suvaldyti tokią minių žmonių tokiose ne-

Tai jau ketvirtasis iš eilės šios mokyklos metraštis. Šie metraščiai yra pačiu mokinį prirašyti, iliustruoti ir suredagoti. Kaip kiekvienais metais, taip ir šiais džiugina rašinių įvairumas. Čia rasi ir trumpų beletristinių vaizdelių, ir jaunimo veiklos aprašymų, ir lietuvių literatūros kūrinių nagrinėjimų, ir įvairių psychologinių svarstytių. Pernai buvo meginta šiek tiek duoti ir iš mokyklos ribų išeinančios kritikos bei publicistikos. Po ne per geriausiai pasisekusio pernykščio bandymo šiais metais to atsisakyta, nes, kaip teisingai rašoma "Lietuvių Enciklopedijoje", "iš publicisto reikalaujama daugiau kūrybingumo, didesnio išsilavinimo ir ižvalgumo, sugebėjimo spręsti ir siūlyti". Iš lituanistine mokykla tebelankančio jaunuolio to reikalauti būtų per drąsu. Vietoj to, šiais metais ypač malonu matyti idomias anketinio pobūdžio temas: "Kodėl meldžiuosi lietuviškai", "Kuo aš norėčiau būti", "Kodėl rinkčiausi kaliskišką universitetą".

Metraštis gražiai iliustruotas pačių mokinį grafikos darbais. Čia savo meniskus gabumus parodo ir duoda vilčių ateičiai: Mirga Pakalniškytė, Marytė Smilgaitė, Zita Burneikytė, Silvija Stankevičiutė, Aušrelė Vaičeliūnaitė, Žibutė Jurėnaitė, Raminta Lampsatyte.

normaliose sąlygose. Taigi, likviduokite Kasertos stovyklą ir atvažiuokite čionai. Beja, ar negalėtumėte pavesti stovyklos likvidacijos kokiam nors jūsų bendradarbiui?

Tas pasiūlymas patiko majorui ir jis prižadėjo apie tai pagalvoti. Išvažiodamas jis pareiškė viltį, kad gal pasimatysime ateinantį šeštadienį. Kapeliono, štabo ir policijos jam nereikėsia, nes jis turis savo žmones. Jis turis taip pat ir 4 seseles, kurias galės išperteiti į Cesaną. Žinoma, pirmom dienom turėsiu jam padėti. Su tuo aš mielai sutikau, ir mudu išsiskyrėm geriausioj nuotaikoj.

-Atnodo, kada mūsų nepritruks "tarptautinė kalba" iškalbantį menininką, y. t. muziką, tapytąjų, skulptorių Tačiau galime labai greitai pasigesti literatūrą rašytoju, spėtu, kuriems būtinai reikalingas geras lietuvių kalbos mokėjimas. Tad lietuviistikos mokyklos ištai ir turėtų kreipti ī ypatingai dėmesį.

Nors virdi buvusiu metraščiu kalba būvo labai agera, o bet įtampa tenka į pasidžiaugti "Jau nyste žiedų" kalba. Už tai aušpelnaشت pirmoje vietoje turibūt, tenka prie Masilio-nui, kuris rūpinosi metraščio kalbos grydumais. Jeigu mokytojai daugiau susirūpintų ir šios mokyklos leidžiamuose "Tėvynės Atgarsių" kalba, tai būtu galima dar labiau pasidžiaugti, su žinomis.

Prisikelimo Parapijos Toronto PIRMAIS SIS DEŠIMTMETIS (1953-1963). Gražus

184 puslapių leidinys, kuriamo trumpais

rašiniiais ir gausiomis iliustracijomis at-

vaizduota šios parapijos dešimtmecio

veikla.

Meteštis išsiesta išmūštas bėgiai mo-

meninės traktaus prieši.

ŠV. PRANCIŠKAUS LIETUVIŲ PARA-

PIJA, East Chicago, Indiana. Tai kitos lie-

tuviu parapijos leidinys paminėti, jos auk-

siniams jubiliejui. Siame 56 puslapių leidinyje duota nemaža parapijos istorinės

medžiagos. Gaila, kad nėra parapijos

veiklos iliustracijų.

Šiuo metu išleidžiama 2000 eilėlių.

VARPAS. 1963 m. nr. 5. Varpininkų

Filisterų Draugijos nepériodinis leidinys.

Redaktorius: Dr. Juozas Pajaujis. Redak-

cinė kolegija: Juozas Audenėnas, Henrikas

Blazas, Titas Briskaitis, Antanas Kučys

ir Mečys Mackevičius. Administracijos

adresas: Titas Briskaitis, 1214 N. 16th St.,

Melrose Park, Ill. 280 psl., kaina 2 dol.

Šis leidinys yra išleidžiamas iš odačių,

o išleidžiamas iš odačių.

THE BATTLE OF GRUNWALD. J. J.

Bielsko į anglų kalbą išverstas I. K. So-

kolnikov parašytas istorinis romanės apie

Žalgirio mūši. Išleido "Lietuvos Dienos",

4364 Sunset Blvd., Los Angeles 29, Calif.

Apie 200 psl., kaina 3 dol.

KORNELIJUS BUČMYS, O.F.M.

CLEO FROM 5 TO 7

JAVNYSTES ZIEDAI 1963

AVANTURAS TRILŪNĀS 1963

Neįjungiant net religinio motyvo, vien tik artimos ir laukiamos mirties mintis gyvenimui suteikia rimtesnį atspalvį ir, atsisakius egoizmo bei tušybės kaukės, leidžia ižvelgti į savo paties tikrąją asmenybę ir paprastumą. Meilė, suprasta kaip savo skausmo ir savo gyvybės paaukojojimas, tampa ženklu pilnutilio savęs apvaldymo, pasiekto, nors ir nerimių bei blaškymesi, išorinėms aplinkybėms nepriklasomai besikeičiant. Tokia maždaug vedamoji šio filmo mintis.

Dainininkė Cleo, nors pačiamė jaunystės žydėjime, pasiunta nesveika. Įtardama esant vėži, išvyksta į kliniką ištyrimams, bet ilgokai tenka laukti rezultatų. Gydytojas juos praneštik 7 val. vakaro. Dvi valandas pries vykstant į ligoninę, Cleo prietaringai užsuko pas burtininkę, kad nusakytu jos ateiti. Kortos iргi kalba apie liga ir mirti. Šias dvi laukimo valandas Cleo praleidžia lyg ir kitu kuriuo gyvenimo laikotarpiu, tik tuo artyn prie lemiamoji atsakymo, tuo ji tampa rimtesnė.

Siek tiek praradus pušiausvyra kavineje, Cleo nusiperkanta nauja skrybėlaitė ir kiek pralinksmejai. Vykdant namo, y besi-

linksmių studentai gatvėje dar daugiau ją išblaško. Parvykus namo, trumpam laikui užbėga jos mylimasis, užsiemės īvairiaus reikalais, kuriam tačiau ji nepasiskako savo rūpesčiu. Atvykės pianistas visai ją prablaško, tik besimokomos naujos dainos žodžiai jai staiga vėl primena gyvenimo menkumą ir mirties artėjimą. Išbėgus iš namų, ji užeina pas savo draugę, kuri pozuoja meno mokykloje. Abi mergaitės apsilanko pas modelės sužadėtinį, kurs joms parodo komišką filmą. Draugei grįžtant pozuoti, Cleo vaikštinėja po Montsourls parką. Visai jau artėjant septintai valandai, Cleo susitinka su Antoine, jautriu, bet linksmu kariu, kuriam baigiasi atostogos ir kurs kaip tik išvyksta į Alžyrą. Ten, gal būt, ir jo laukia mirtis. Besidalindami savo nuotaikomis, abu priartėja prie klinikos. Cleo paskutinėmis valandomis subrendusi ir ypač paveikta kario užuojaautos ir tyro nuoširdumo, lieka drassesnė priimti gydytojo pateikiamus tyrimų rezultatus.

Gal to ir nenujaudama, Cleo pateikia modernią pasaulietišką pažiūrą į žmogaus paskutiniuosius įvykius. Nors šių dviejų kritiškų valandų tarpe ji nebuvo užėjusi paguodos ieškoti į jokią bažnyčią, net nė karto neminėjo Dievo vardo, vis dėlto netiesioginiai ji parodo tą nepakankamumą ir tuštumą žmogaus egzistencijoje be Dievo.

Padrindiniame Cleo vaidmenyje tikrai gabiai ir sklandžiai pasirodo Corinne Marchand. Visi kiti šalutiniai artistai, išskiriant kari (Antoine Bourseiller), pasirodo tik labai trumputėse rolėse, lemtingomis valandomis Cleo sutinkant vis naujus asmenis.

Filmą surežisavo 33 m. amžiaus Agnes Varda, pati sukūrusi originalų siužetą ir pritaikiusi filmui. Jau anksčiau užsirekomendavusi trumpų kronikinio stiliaus filmų pastatymu, Agnes Varda laikoma naujos prancūzų filmų srovės "Nouvelle Vague" kūrėja. Jos 1956 m. kūrinys "La pointe courte" laikomas šios srovės pirmataku. "Laiškai Lietuviams" skaitytojai pereituose šio žurnalo numeriuose bu-

vo supažindinti su šios srovės filmais: "Sundays and Cybele" ir "The Lovers of Teruel", gi šiame numeryje recenzuoamas "The Long Absence" taip pat priklausę šiai srovei.

"Cleo from 5 to 7" — meniškas ir gilus filmas, tinkamas vien tik pilnai subrendusiems žiūrovams.

THE LONG ABSENCE

Amnesia (atminties praradimas) yra ligą, pamėgtą vaizduoti prancūzų "Nouvelle Vague" srovės filmuose. Anksčiau turėjome panašų atvejį "Sundays and Cybele", dabar gi šiame, tos pat srovės astovo Henri Colpi surežisuatame filme.

Therese Langlois, nedidelės kavinės savininkė, jau 16 metų nieko néra girdėjusi apie savo vyra, po to kai ji karą metu Gestapas išgabeno Vokietijon. Paskutiniuoju laiku ji pastebi dažnai praeinantį valkata. Lyg nujausdama, kad tai jos vyras, ji sekā valkata, bet, ji prakalbinus, nieko negali suzinoti apie jo praeitį. Patiria vien tik tai, kad jis yra buvęs vokiečių koncentracijos stovyklose. Daugiau jis nieko neprisimena. Therese pakviečia valkata užėiti į kavinę ir vėliau, nugalėjusi jo bailumą, bando īvairiais būdais grąžinti jam praeitį. Kalba apie savo vyra, groja vyro mėgtą klasikinę muziką, vaišina vyro mėgtais valgiais, bet visa tai nepajégia sukelti valkatoje jokių prisiminimų. Jam išeinant iš kavinės, ji stai-giai sušunka vyrovardą. Valkata staigiai sustoja, lyg stabo ištiktas, bet netrukus atsiguna ir pranyksta horizonte. Therese dabar jau tikra, kad tai buvo jos vyras, tad nusprendžia jo ieškoti ir kitą kartą atsargesniu būdu susigrąžinti ji sau ir normaliam gyvenimui.

Ilgai belaukiančios žmonos, tarsi Penelopės, roľę nepaprastai puikiai ir pagau-nančiai vaidina Alida Valli. Ji sukuria tikrai nuoširdų orios žmonos charakterį. Georges Wilson taip pat įtikinančiai suvaidina karą įvykių sukrėstą ir pažeistą valkata.

Ypač pavykusiomis laikytinos dvi scenos: kavinėje abiem bešokant pagal liūdnoką melodija, jos pirštai užčiuopia jo pakaušyje žaizdos randus. Du asmenys, anksčiau buvę vyras ir žmona, o dabar vienas kito glėby, vis dėlto nesijaučia arčimi, nes kitų nežmonišumas juos išskyrė ir panaikino praeitį. Antroji iš stipriausių scenų — tai pats finalas — valkatos reagavimas ir pabégimas, paliekant neišrištą paslapči.

Šis aukštos kokybės filmas pajėgs sudominti tiek suaugusius, tiek vyresni jaučiamus.

MONKEY IN WINTER

Girtuokliaivimas, atvaizduotas Antoine Blondin romane, davė mintį komiškam filmui, kurį tikrai meistriškai surežisavo Henri Verneuil.

Mégstas nugerti vyresnio amžiaus tolimumų rytų karininkas Albert Quentin leidžia ramias dienas nedideliam Normandijos miestelyje, prižiūradamas savo menkutę užeigą. Vis dėlto kai karą metu sąjungininkų bombos neaplenkia ir jų miestelio, Quentin pasižada dėl jo girtuokliavimo kenčiančiai žmonai, kad, jei jie išliks gyvi, daugiau nebėliesių svajalų. Išlikus gyviems, jis garbingai laiko savo pažadą ir stengiasi ieškoti pakaitalo saldainiuose. Praslinkus keletai metų nuo karos pabaigos, i Alberto užeigą užklysta Gabriel Fouquet, kurs, iširus jō vedyboms, kaip tik atvyko į ši miesteli pasiimti savo dukrelęs, kurios dar nėra net matės. Bijodamas susitikimo su mergaite, o ypač jos atstumimo, Gabriel ieško drąsos alkoholyje. Albert, laužydamas jau keletą metų išlaikytą pažadą, prisideda svečiui prie draugystės. Kiek apsisvaiginus, viešbučio savininkui atgyja jo kariški nuotykių Kinijoje, o jo ikaušės svečias išsivaizduoja besas Ispanijoje flamenco šokėjo, o vėliau ir toreadoro rolėse. Ramaus miestelio gyventojams abu pateikia praėjusio karos bombų prisiminimus su fejerverkų sproginėjimais ir ugnimis. Išsišélé, besiblaivydami sulaukia ryto su naujais

darbais ir pareigomis. Gabriel, suradęs dukrelę, ruošiasi išvykti, bet atsisveikinant Quentin papasakoja kinietišką legendą. Žiemos metu šalčio vejamos beždžionės iš mišku subėgančios į miestus. Kiniečiai, tikėdami, kad ir beždžionės turinčios sielą ir jaučiasi nelaimingos pabėgusios iš mišku, jas surankioja ir, sudėję į traukinius, pasiuntia atgal. Kai vėliau mergytė užklausia téva, ar iš tikro Albert yra pagelbėjės paklydusioms beždžionėms, Gabriel atsako, kad bent vieną atvejį jis tai tikrai žina. Vienas pasilikęs, Albert vél grįžta prie saldainių.

Tikrumoje girtuokliai pasielgla net kvailiau už beždžiones. Nors filme ir gana komiškai pavaizduojama nusigérusiųjų veikėju žygiai, vis dėlto ne vienam tai sukels ir rimtesnių susimastymų alkoholio atžvilgiu.

Pagrindinių veikėjų rolėse puikiai pasirodo prancūzų filmu veterans Jean Gabin ir vienės iš naujausių, bet jau spėjusių prasimuti, Jean-Paul Belmondo.

Šis filmas, be abejo, skirtas tik suaugusiuojai publikai.

NO EXIT

Egzistencialisto Jean-Paul Sartre scenos veikalas "No Exit", režisuarant John Huston, buvo pastatytas Niujorko Broadway Biltmore teatre 1946 m. lapkričio 26 d. Suvaidinta vien tik 31 kartą. 1955 m., režisuarant Jacqueline Audrey, pagal tą veikalą Prancūzijoje pastatytas filmas, kuris niekad dar néra atvežtas šiapus Atlanto. Pritaikius televizijai, režisuarant Silvio Marizzano, veikalas nauja forma 1961 m. vasario 28 d. buvo rodytas "Play of the Week" programoje. 1962 m. vasarą Berlyno Filmų Festivalyje rodytas to pat varðo naujas filmas, režisuerotas Tad Daniewski. Vaidinant amerikiečių artistams, filmuota Argentinoje. Paskutiniu metu šis filmas rodomas kai kuriuose Amerikos ir Kanados kino teatruse.

Tiek Sartre pradinio veikalo, tiek šio filmo pagrindinė tema — kiekvienas žmogus pats sau susikuria pragara ir tame amžinai kenčia.

Trys asmenys apgyvendinami pigaus viešbučio menkai apstatytame, bet gausiai apšviestame kambarje. Tai žurnalistas Garcin, save laikąs aukštос moralės herojumi, lesbianistė Inez ir aukštос klasės koketė Estelle. Gyvendami žemėje, jie vienas kito nepažino, bet ju papildytas blogis ir nusikaltimai turi tą patį, visus vienijanti bruožą — "kenkimą artimui". Bebūnant kartu tame pačiam kambaryje, labiau išryškėja visų asmenybės. Garcin pasirodo sušaudytas dėl savo bailumo, išduodant revoliucionierius draugus kankinimams ir mirčiai. Inez nu sižudė po to, kai sugriovė laimingos šeimos gyvenimą. Koketė Estelle paskandino savo kūdikį ir sužlugdė savo vyra. Visi trys jaučiasi vieniši, ir né vienas jų bet kada nepajégs iš to išsivaduoti. Tarpusavyje besiginčiant, Estelle bando nudurti Inez, bet veltui. Tik supratę, kad niekad negalės vienas kito atskiratyt ar atskirkiti, visi paskesta isteriškame juoke.

Sartre originalaus vieno veiksmo vaidinimo pastatyme triju veikėjų dialogai užémė scenoje nepilnā valandą. Filme tai pratesiama dar pusvalandžiu ir bandoma suteikti lyg ir gyvumo, įterpiant išorės vaizdų. Ekrane lengvai galima vaizdais parodyti tai, ką teatro scenos artistai gali vien tik nupasakoti. Šiais įterpimais kaip tik ir bandoma pavaizduoti, kodėl šie trys pasmerktieji pateko į pragarą. Nereitai filmuose naudojama įterpimai praeities īvykiams pertekti ir veiksmui pajavinti, bet šiuo atveju tai reikia laikyti tikrai nevykusiu priedu, nes Sartre dramos pagrinde kaip tik ir pabrėžiama tas apribojimas uždarytame viešbučio kambarje, gi tie įterpimai kaip tik žymiai mažina klaustrofobijos įspūdį. Be šių įterpimų filmas būtų tiek estetiniu, tiek etiniu atžvilgiu daug stipresnis.

Moterų rolose vaidina Viveca Lindfors ir Rita Gam, gi žurnalisto vaidmenyje blankiai pasirodo Morgan Sterne.

Filmas, persiunkęs pesimizmu, nerekomentuotas net ir suaugusių žiūrovų plėčiai publikai.

VYRO GIRTUOKLIAVIMO KLAUSIMU

Gerbiamoji Ponia G. K.,

Perskaičius Jūsų laišką ("L. L." š. m. gegužės mén.), nuoširdžiai pagailo Jūsų ir visų moterų, kurios su ta problema turi diena iš dienos gyventi. Girtaujantis vyras tikrai yra šeimos nelaimių nešėjas. Bet ar visuomet tik jis vienas kaltas? Ne noriu, Ponia, kad pagalvotumėte, jog visa tai, ką čia rašysiu, yra Jums taikoma. Kaipgi galėčiau tai daryti, Jūsų nepažindama?

Štai, kilo keletas minčių, ir norėčiau jomis pasidalinti. Dažnai galvoju, kaip būtų gera, jei vyrai nustotų kaltinę moteris, o moterys — vyrus, bet ir vieni, ir kitie bandytų savyje atrasti daugelio problemų išsprendimą. Pilnai sutinku, kad lietuviuose vaišinimasis "iki dugno" yra priėjės pasibaisėtiną stovį. Juk tai labai nestetiška, nesveika ir pagaliau — daug kainuoja. Kaltinu pirmoje eilėje tokius šeimininkus, kurie yra pasiryžę būtinai savo svečius nugirdyti. Kaipgi atsispirsni tokiam įtikinančiam, o kartais net ir prievertaujančiam vaišinimui? Po keletos nugirdymų silpnės valios svečiai nori, kad visuomet taip būtų. Ir kas per įdomumas šeimininkams su tokiais svečiais visą vakarą bendrauti? Su girtu nei pro-

tingai pakalbėsi, nei švariai pajuokausi. Apie šios rūšies svečiavimąsi pläčiau rašė kun. A. Grauslys "Laiškuose Lietuviam" maždaug prieš pusantį metų.

Išskyrus tikrus alkoholikus — ligonių, kuriems reikalinga medicininė pagalba, dauguma tų, kurie vieni rečiau, kiti dažniau "ant kamšio užmina", tai daro, ieškodami linksmos nuotaikos arba "pasimiršimo", kaip Jūs, Ponias, rašėte. Jūs žinote, kad tai dažniausiai vyksta ne namie. Kodėl? Kodėl reikia pasimiršimo? Ar kartais girtavimo pradžios negali būti tame, kad mes, moterys, nesukuriame vyrams jaukios namų aplinkos? Užtenka tik pradžią duoti gérimui, o paskui vyrelis pats ištikimai stiklelius ar bokalus lenks.

Juk dažnai iš darbo parėjusį vyra pasitinkame su įvairiais rūpesčiais: tai vairai buvo neklaužados, tai skalbimo mašina sugedo, o gal kepsnys pridegė. Visa tai jam, gal darbe praleidusiam sunkią ir nemalonią dieną, tuoj sukrauname ant pečių. Įvairūs vyrai skirtingai i tokias sutiktuvės reaguoja. Vieni juokais viską išsklaido, kiti žmonele užjaučia ir pagoudžia, o kai kurie, nemokédami žmonos nurodant, visą bėdų krovinių nusineša smulkėn. Kitą dieną toks vyras gal pirma nuneina pasisemti aluje stiprybės, ir tik tada drėsta grižti. O jei žmonele su visomis bėdomis palauktų nors iki tol, kol vyras pavakarieniaus, tai labai galimas dalykas, kad jis į viską kitaip reaguočia.

Taigi, ar dažnais girtuokliaivimo atvejais mes pačios nesame šiek tiek kaltos?

Gal nesidomime jų interesais, nenorime jų išklausyti, be perstojimo persekojame juos prikaišiojimais ir patarinėjimais? Dažnai mes vyru laikome vaikais, jiems vis patarinėdamos. Nežinau, ar yra kuri kita moters savybė, kuri vyru taip pykintų. Amerikiečiai turi žodi "nagging", kuriuo apibūdina nuolatinį žmonos kalbėjimą. Mes visos šios ydos daugiau ar mažiau savo moteriškoje prigimtyje turime. Labai yra svarbu moketis susivaldyti nuo šios patarinėjimo pagundos. Juk vyrai taip nori patys viską nutarti arba bent galvoti, kad patys nutaré!

Ne per seniausiai skaičiau vienos amerikietės nusiskundimą, jog šiu laikų vyras nori, kad jo mylimoji žmona būtų geria vaikų mokytoja, puiki virėja, skoninė namų dekoruotoja, gražuolė, prityrusi ekonomistė, nuoširdi ir suprantanti bičiulę, psichiatrė ir t. t. Sveteli brangus. Negaliu tikėti, kad tokiai daug būtų. Tačiau sutinku, kad juo daugiau minėtų savybę mes, žmonos, sugebésime savyje suderinti, tuo savo vyrų būsimė labiau mylimos, gerbiamos ir vertinamos.

Perskaičiusi ši laišką, gal sakysite, Ponias, kad aš nepajėgiu Jūsų nelaimės pilnai suprasti, Gal ir taip, nes mano vyras negirtuokliauja. Tačiau daugeliu atveju jis yra man pasakojęs apie nugeriančius vyrus, apie jų nusiskundimus savo žmonomis. Daugelis nusiskundimų turėjo gerus pagrindus. Jaučiau norą visa tuo su Ponias pasidalinti.

Reiškiu pagarbą, G. I.

Kiekvienam naudinga isigyt L. K. Mokslo Akademijos Suvažiavimo Darbu IV tomą.

Šioje 321 psl. knygoje (kaina 6 dol.) nagrinėjamos mokslinės problemos naujausiu Katalikų Bažnyčios direktyvu šviesoje. Joje ras brandžius ir idomius straipsnius teologai, filosofai, medikai, teisininkai, istorikai ir kiti, kurie domisi mokslu.

Štai svarbesnieji straipsniai: Teologinė Misinio Kristaus Kūno sąvoka (A. Liuima); Medicinos etika pagal Pijaus XII direktyvas (P. Brazys); Katalikų Bažnyčios doktrina apie tautų apsisprendimo teisę (S. A. Bačkys); Istorinis materializmas katalikiškos filosofinės doktrinos šviesoje (J. Norkaitis); Lietuvos ir Apaštalų Sosto santykiai amžiu bėgyje (Z. Ivinskis) ir kt.

Knyga galima gauti "Laiškų Lietuviams" administracijoje, pas Putnamo seseris, arba rašant tiesiog kun. R. Krasauskui, Via Antonello da Messina 36, Roma 10, Italy.

ŠILUVOS ŠVENČIAUSIOS MARIOS GARBEI LIETUVIU PAMINKLINEI KOPLYCIAI, WASHINGTON, D. C.

Pritardamas pasiryžimui iamžinti Šv. Marijos apsireiškimo Šiluvoje atminimą ir lietuvių vardą Nekaltai Pradėtosios Šv. Marijos šventovėje Washingtone, siunčiu savo \$ auką, kaip lietuvių pagarbos Šv. Marijos ir vieningumo ženklą.

Rašyti šiuo adresu: Committee for the Chapel of Our Lady of Siluva,
6727 S. California Ave., Chicago 29, Ill.

Aukotojo vardas, pavardė ir adresas:

.....
.....

Si skelbimą galima iškirpti arba pasidaryti kitą panašų.

Pereitame "L. L." numeryje, 199 psl., vietoje užrašo prie paveikslø "Fernand Leger. Bažnyčios frontinė mozaika", turi būti: "George Braque. Tabernaklio durų skulptūra".

"Laiškai Lietuviams" skelbia konkursa parašyti straipsniui, tema:

"Koki aš noriu matyti kuniga".

Rašinys turi būti ne ilgesnis 3000 žodžių (gali būti trumpesnis) ir tinkamas spausdinti "Laiškuose Lietuviams". Galima vartoti ir beletristinę formą. Konkursas bai-giasi 1964 m. vasario mén. 1 d. Laimėtojams bus duodamos trys premijos: I — 100 dol., II — 60 dol. ir III — 40 dol. Pirmosios premijos mecenatas yra dr. L. Kriauceliūnas. Kitų premijų mecenatai dar tebelaukiami.

Laimėtojams premijos bus iteiktos "L. L." metiniame parengime 1964 m. kovo 15 d., sekmadienį, Jaunimo Centre. Meninę programą atliks Lilija Šukytė (sopranas) ir Laima Bildušienė (mezzo-sopranas), akompanuojant Manigirdui Motekaičiui.

LAIŠKAI LIETUVIAMS

2345 West 56th Street

Chicago 36, Illinois